

JATKUVAN OPPIMISEN SANASTO

**luonnos
kokoukseen 16.8.2021**

Sisällysluettelo

Käsittekaavioluettelo.....	4
Esipuhe.....	5
Sanaston erityispiirteitä.....	6
Sanaston rajauksesta.....	6
Käsitteet koulutus (1) ja koulutus (2).....	6
1 Koulutustoiminta.....	7
2 Koulutus.....	9
2.1 Koulutus (1) luonteen, koulutusasteen ja koulutuslajin mukaan.....	11
2.2 Koulutus (1) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan.....	13
2.3 Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan.....	15
2.4 Työvoimakoulutus.....	17
2.5 Työelämässä oppiminen.....	21
3 Osaamiskokonaisuuksia.....	25
4 Opetus, ohjaus ja valmennus.....	29
5 Oppiminen.....	32
6 Osaaminen.....	35
7 Pätevyys ja kelpoisuus.....	38
8 Todistus.....	40
9 Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja muita ryhmittelyjä.....	43
Englanninkielinen hakemisto / English index.....	52
Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register.....	53
Suomenkielinen hakemisto.....	54

Käsitekaavioluettelo

Käsitekaavio 1. Koulutustoiminta.....	8
Käsitekaavio 2. Koulutus (1) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan sekä koulutus (2).....	12
Käsitekaavio 3. Koulutus (1) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan.....	14
Käsitekaavio 4. Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan.....	16
Käsitekaavio 5. Työvoimakoulutus.....	20
Käsitekaavio 6. Työelämässä oppimisen muotoja.....	24
Käsitekaavio 7. Osaamiskokonaisuuksia.....	28
Käsitekaavio 8. Opetus, ohjaus ja valmennus.....	31
Käsitekaavio 9. Oppiminen.....	34
Käsitekaavio 10. Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.....	37
Käsitekaavio 11. Todistuksia.....	42
Käsitekaavio 12. Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä.....	48

Esipuhe

Jatkuvan oppimisen sanastohanke on vuonna 2020 käynnistynyt, opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteinen hanke, jonka taustalla on pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman mukainen jatkuvan oppimisen uudistamisen parlamentaarinen hanke. Jatkuvan oppimisen uudistaminen edellyttää opetushallinnon ja työhallinnon välistä vuoropuhelua, ja sen mahdollistamiseksi puolestaan tarvitaan yhteisten käsitteiden määrittelyä, harmonisointia ja termeistä sopimista, siis terminologista sanastotyötä. Sanastotyön tuloksena on syntynyt Jatkuvan oppimisen sanasto.

Jatkuvan oppimisen sanasto keskittyy jatkuvan oppimisen järjestelmän nykytilaa koskeviin käsitteisiin; tulevaan tavoitetilaa liittyvät käsitteet nähdään tarpeellisiksi määrittellä mahdollisessa jatkohankkeessa.

Jatkuvan oppimisen sanastossa esitetään termitietueina ja käsittekaavioina noin 60:n jatkuvaan oppimiseen liittyvän käsitteen tiedot. Käsitteiden sisältö kuvataan määritelmien ja niitä täydentävien lisätietojen avulla. Suomenkielisistä termeistä annetaan suositukset. **Ruotsin- ja mahdollisesti englanninkielisiä vastinetermejä täydennetään mahdollisessa jatkohankkeessa.** Käsitteiden välisiä suhteita havainnollistetaan käsittekaavioiden avulla.

Jatkuvan oppimisen sanasto on tarkoitettu apuvälineeksi ensisijaisesti jatkuvan oppimisen uudistuksen toimijoille niin opetushallinnossa kuin työhallinnossakin: tavoitteena on, että käsitteitä voidaan käyttää yhdenmukaisesti paitsi viestinnässä myös palveluiden suunnittelussa, säädösvalmistelussa ja tietoarkkitehtuurityössä. Yleisemmin sanastosta toivotaan olevan hyötyä myös muille työhön ja oppimiseen liittyviä käsitteitä ja termejä käyttäville ja käsitteiden määritelmiä tarvitseville eli muun muassa tietojärjestelmien ja palveluiden kehittäjille, tiedottajille, toimittajille ja kääntäjille. Sanastolla pyritään myös edistämään julkisen hallinnon tietojen yhteentoimivuutta.

Jatkuvan oppimisen sanaston laatineen sanastotyöryhmän kokoustyöskentelyyn ovat osallistuneet seuraavat asiantuntijat:

Lara Anastasiou, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus oy (vuonna 2020)

Marjut Anderson, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus oy (2021)

Mikko Hartikainen, Opetushallitus (2020)

Maarit Hildén, Uudenmaan ELY-keskus (2020)

Tero Huttunen, opetus- ja kulttuuriministeriö (2020–2021)

Ilmari Hyvönen, opetus- ja kulttuuriministeriö (2020–2021)

Jonna Korhonen, opetus- ja kulttuuriministeriö (2020–2021)

Tomi Kytölä, opetus- ja kulttuuriministeriö (2020–2021)

Harry Pulliainen, KEHA-keskus (2020–2021)

Kirsi-Marja Putkonen, KEHA-keskus (2020–2021)

Taina Riikonen, Uudenmaan TE-toimisto (2020)

Janne Savolainen, työ- ja elinkeinoministeriö (2020)

Tuula Sumkin, Opetushallitus (2020–2021)

Totti Tuhkanen, Turun yliopisto (2020–2021)

Markku Virtanen, työ- ja elinkeinoministeriö (2020–2021)

Riina Kosunen, Sanastokeskus, terminologi (2020–2021).

Sanaston laatimiseen tarvittun terminologisen työn ovat rahoittaneet opetus- ja kulttuuriministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö.

Sanastohankkeen aikana pyydettiin tietoa ja kommentteja varsinaisten työryhmien ulkopuolisilta asiantuntijoilta. Kiitämme sanastotyöryhmien jäseniä ja muita sanaston laatimiseen osallistuneita heidän arvokkaasta työpanoksestaan.

Sanaston erityispiirteitä

Sanaston rajauksesta

Jatkuvan oppimisen sanasto on rajattu kattamaan ensisijaisesti sellaisia käsitteitä, joita ei ole määritelty opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisemassa Opetus- ja koulutussanastossa (Opetus- ja koulutussanasto, 2. laitos, OKM 2021:10) eikä työ- ja elinkeinoministeriön aiemmin julkaisemissa sanastoissa. Mainituissa sanastolähteissä määritellyjä käsitteitä on kuitenkin otettu mukaan myös Jatkuvan oppimisen sanastoon, jos käsitejärjestelmien eheys on sitä edellyttänyt. Jatkuvan oppimisen sanastoon on siis sisällytetty esimerkiksi Opetus- ja koulutussanastossa määritellyt käsitteet koulutus (1) ja koulutus (2), jotka toimivat yläkäsitteinä Jatkuvan oppimisen sanastossa määritellyille käsitteille, kuten omaehtoinen koulutus, henkilöstökoulutus tai työvoimakoulutus.

Käsitteet koulutus (1) ja koulutus (2)

Opetus- ja koulutussanastossa on tehty ero käsitteiden koulutus (1) ja koulutus (2) välille siten, että käsitettä koulutus (1) pidetään abstraktina käsitteenä ja ikäänkuin "ainesanana" (kuten lauseessa "Koulutus on hyödyllistä") ja käsitettä koulutus (2) puolestaan tapana organisoida ja järjestää koulutus (1):tä (esimerkkeinä vaikkapa aikuisten perusopetus ja kotoutumiskoulutus).

Jatkuvan oppimisen sanaston koulutuskäsitteillä on säilytetty samat yläkäsitteet, koulutus (1) ja koulutus (2), kuin Opetus- ja koulutussanaston toisessa laitoksessa, ja myös näiden käsitteiden alakäsitteet on jaoteltu samoin kuin Opetus- ja koulutussanastossa. Tästä syystä esimerkiksi käsitteet aikuiskoulutus ja muuntokoulutus on määritelty Jatkuvan oppimisen sanastossa käsitteen koulutus (1) alakäsitteiksi mutta esimerkiksi käsite kotoutumiskoulutus käsitteen koulutus (2) alakäsitteeksi.

1 Koulutustoiminta

1

koulutustoiminta

määritelmä

koulutuksen (1) ja koulutusten (2) aikaansaamiseen tähtäävä toiminta

huomautus

(Suomen?) koulutustoiminta voidaan jakaa julkiseen / lakisääteiseen (?) ja yksityiseen / ei-säänneltyyn / ei-lakisääteiseen koulutustoimintaan.

Julkinen koulutustoiminta voidaan jakaa sääntelyperustaiseen ja hankintatoimen kautta toteutettavaan koulutustoimintaan.

Sääntelyperustaisessa koulutustoiminnassa koulutuksen (1) aikaansaamiseen on erilaisia mekanismeja. Esimerkiksi perusopetuksen osalta kunnilla on perusopetuksen järjestämisvelvollisuus; yksityisille toimijoille voidaan myöntää opetuksen järjestämislupia. Toisen asteen koulutuksen järjestämiseen myönnetään koulutuksen järjestämislupia. Ammattikorkeakoulutuksen järjestämiseen myönnetään ammattikorkeakoulun toimilupia. Yliopistot puolestaan perustetaan lailla. Sääntelyperustaista koulutustoimintaa on opetus- ja koulutusministeriön, sisäministeriön ja puolustusministeriön hallinnonaloilla.

Hankintatoimen kautta toteutettavaa koulutustoimintaa on (esimerkiksi?) työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla. Tästä esimerkki -- (?).

Yksityinen tai ei-säännelty koulutustoiminta -- [MITÄ SANOTAAN TÄSTÄ?].

Myös *varhaiskasvatusta* järjestetään ja tuotetaan niin julkisesti kuin yksityisestikin; ks. järjestäjä- ja tuottajatahoja kuvaava käsittekaavio Varhaiskasvatustoimijat ja varhaiskasvatuksen toimipaikat.

Käsitteen tunnus: c658

Käsittekaavio: [Koulutustoiminta](#)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 24.6.2021: Tämän käsitteen (keskeneräiset) määritelmä- ja huomautusluonnokset ovat peräisin OKSAsta. Jos Jatkuvan oppimisen sanastossa määritellään markkinaehtoinen / ei-lakisääteinen koulutustoiminta, tämä yläkäsite tarvitaan (jollakin tavalla) mukaan.

2

julkinen / lakisääteinen (?) koulutustoiminta

määritelmä

koulutustoiminta, jossa koulutuksen (1) järjestäjänä/tuottajana/? on julkisen hallinnon organisaatio (?) ja jota säännellään laissa

huomautus

Käsitteen tunnus: c659

Käsittekaavio: [Koulutustoiminta](#)

Terminologin kysymys OKSA-jaokselle 5.7.2021: Hahmoteltu jonkinlaista määritelmäluonnosta. (Pohjana Palvelutietovarannon sanasto, jossa "julkinen palvelu = julkisen hallinnon organisaation tuottama palvelu"). Mutta onko "taho joka järjestää" käsitteen "julkinen koulutustoiminta" olennainen piirre? Vai onko olennainen käsittepiirre esim. se, onko toiminnasta säädetty laissa?

Terminologin kysymys OKSA-jaokselle 5.7.2021: Pitäisikö tällä olla vieruskäsitteenä "koulutustoiminta, jossa koulutuksen järjestäjänä/tuottajana on muu kuin julkisen hallinnon organisaatio"? Onko tällä käsitteellä ytimekkäämpää termiä?

3

markkinaehtoinen koulutustoiminta; ei-lakisääteinen koulutustoiminta

määritelmä

koulutustoiminta, jossa koulutuksen (1) järjestäjänä/tuottajana on muu kuin julkisen hallinnon organisaatio ja jota ei säännellä laissa

huomautus

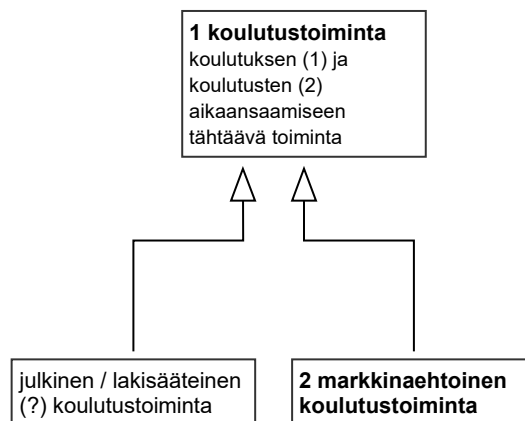
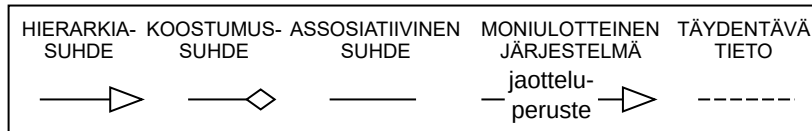
Käsitteen tunnus: c660

Käsittekaavio: [Koulutustoiminta](#)

OKSA-jaoksen kysymys sanastotyöryhmälle 24.6.2021: Pohdimme, olisiko tämän käsitteen määrittely järkevintä/mahdollista tehdä jatkuvan oppimisen sanastossa, jonka näkökulma on laajempi kuin esim. OKSAn. (Toki jos varattu resurssi tai sanastoprojektin aikataulu ei riitä uuden käsitteen lisäämiseen, käsitteen määrittelystä täytyy sopia myöhemmin.)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 24.6.2021: Mistä tietoa määritelmän pohjaksi?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 5.7.2021: Voiko markkinaehtoinen koulutustoiminta olla myös julkista koulutustoimintaa (= koulutustoiminta, jossa koulutuksen järjestäjänä/tuottajana/? on julkisen hallinnon organisaatio)? Eli onko markkinaehtoinen koulutustoiminta sittenkään vieruskäsite julkiselle koulutustoiminnalle?



Käsittekaavio 1. Koulutustoiminta.

2 Koulutus

4

koulutus (1)

määritelmä

organisoitu toiminta, jonka ensisijaisena tavoitteena on tuottaa osaamista

huomautus

Määritelmän sana "ensisijaisena" viittaa siihen, että voidaan ajatella, että on myös muuta organisoitua toimintaa, jonka yhtenä tavoitteena on tuottaa osaamista – esimerkiksi sosiaalipolitiikka –, mutta koulutuksessa (1) osaamisen tuottaminen on ensisijainen tavoite.

Koulutuksen (1) tavoitteena oleva osaaminen voidaan tuottaa opetuksen (1) tai muun oppimiseen tähtäävän toiminnan avulla.

Koulutus (1) on laaja ja varsin abstrakti käsite.

Tutkintotavoitteisuuden mukaan koulutus (1) voidaan jakaa tutkintoon johtavaan koulutukseen, tutkintoon valmistavaan koulutukseen ja koulutukseen, joka ei johda eikä valmista tutkintoon.

Englannin käsite education on laajempi kuin suomen koulutus (1), niin että termillä education viitataan koulutuksen (1) lisäksi muun muassa kasvatukseen, opetukseen (1) ja sivistykseen.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen koulutus (1) -käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 26.2.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c121>

Vrt. koulutus (2).

Ks. myös opettaminen, oppiminen, opiskelu.

Käsitteen tunnus: c1

Luokka: <yleinen/yhteinen>

Käsittekaaviot: [Koulutus \(1\) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan sekä koulutus \(2\), Koulutus \(1\) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan ja Koulutus \(1\) ja koulutus \(2\) tutkintotavoitteisuuden mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c121)

OKSA-jaos 2.10.2020: Jatkuvan oppimisen sanastossa myös koulutukset jotka on OKSAssa määritelty koulutus (1):nä, voisi mahdollisesti määritellä koulutus (2):na (täydennyskoulutus, muuntokoulutus, erikoistumiskoulutus...)

5

koulutus (2)

määritelmä

suunniteltu opintojen ja järjestelyjen kokonaisuus, jonka tavoitteena on lisätä johonkin aihepiiriin tai alaan liittyvää osaamista tai tarjota valmiudet tutkinnon tai muun kokonaisuuden suorittamiseen

huomautus

Koulutukset (2) ovat tapa käytännössä organisoida ja toteuttaa *koulutusta (1)*.

Koulutukset (2) voivat olla tutkintoon (esimerkiksi filosofian maisterin tutkinto) johtavia tai tutkintoon johtamattomia. Esimerkkejä tutkintoon johtamattomista koulutuksista ovat korkeakoulun (1) *opintokokonaisuus (2)*, ammatillisen koulutuksen *tutkinnon osa*, avoimena yliopisto-opetuksena tarjottava opintojakso, ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus, korkeakoulun (1) *erikoistumiskoulutus* ja perusopetuksen lisäopetus.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen koulutus (2) -käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 26.2.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c122>

Käsitteen tunnus: c2

Luokka: <yleinen/yhteinen>

Käsitekaaviot: [Koulutus \(1\) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan sekä koulutus \(2\) ja Koulutus \(1\) ja koulutus \(2\) tutkintotavoitteisuuden mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c122)

Terminologin kysymys OKM:n asiantuntijoille 22.9.2020: Tarvitaanko Jatkuvan oppimisen sanastossa tehdä ero koulutus (1) ja koulutus (2) välille; tuleeko sanastoon kummankin alakäsitteitä? Vai voidaanko Jatkuvan oppimisen sanaston kaikkia koulutus-käsitteitä pitää koulutus (1):n alakäsitteinä?

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: OKSA-jaos tekee ehdotuksen siitä, mitkä koulutus-käsitteet tarvitaan Jatkuvan oppimisen sanastoon

KMP 4.3.2021: suunniteltu kokonaisuus? Ensimmäisessä huomautuksessa mainitaan kuitenkin, että termillä tarkoitetaan "tapa käytännössä organisoida ja toteuttaa koulutusta (1)". Eikö määritelmä voisi olla siis koulutus 1:n toteutus, jos tämä on käytännössä se koulutus, johon haetaan ja tulee valituksi? Vai onko tälle jokin toinen termi? -- **Terminologin kommentti 18.3.2021:** Hyvä kysymys/kommentti, tämänsuuntaista on pohdittu myös OKSA-jaoksessa, eli että pitäisikö koulutus (2):n määritelmässä olla mainittuna koulutus (1) (esim. koulutuksen (1) toteuttamistapa, joka muodostuu suunnitellusta --). Voin viedä tämän kommentin OKSA-jaoksen käsiteltäväksi.

KMP 4.3.2021: Terminologin kysymykseen syyskuulta. Mielestäni jatkuvan oppimisen sanastossa tulisi olla sellainen termi, joka tarkoittaa tätä käytännön toteutusta. Tavoitteenamme taitaa olla ensisijaisesti tietojärjestelmätason termien harmonisointi.

2.1 Koulutus (1) luonteen, koulutusasteen ja koulutuslajin mukaan

6

aikuiskoulutus

määritelmä

koulutus (1), joka on suunniteltu ja järjestetty pääsääntöisesti aikuisille, jotka ovat suhteellisen pitkän, yhtenäisen ja työelämävalmiudet antaneen kouluttautumisasihen päätyttyä tai keskeydyttyä siirtyneet työelämään tai muuhun toimintaan ja ovat sen jälkeen osallistumassa jälleen koulutukseen (1)

huomautus

Se, minkä ikäinen henkilö luokitellaan "nuoreksi" ja toisaalta "aikuseksi", vaihtelee luokittelevan tahon mukaan; esimerkiksi tilastoluokitteluissa ja OECD:n luokitteluissa nuorena pidetään alle 25-vuotiaista ja aikuisena 25 vuotta täyttänyt henkilöä. Aikuiskoulutus on lähtökohtaisesti suunnattu 25-vuotiaille ja sitä vanhemmille henkilöille.

Aikuiskoulutus voi olla esimerkiksi *täydennyskoulutusta*, tutkintoon johtavaa tai tutkintoon valmistavaa koulutusta (1), *henkilöstökoulutusta*, *työvoimakoulutusta* tai *vapaata sivistystyötä*.

Aikuiskoulutuksessa käytetään usein erilaisia pedagogisia menetelmiä ja ratkaisuja kuin esimerkiksi lapsille tai nuorille tarkoitettussa koulutuksessa (1). Samoin opetuksen ajankohta saattaa aikuiskoulutuksessa olla erilainen kuin lapsille tai nuorille tarkoitettussa koulutuksessa (1).

Käsite ammatillinen aikuiskoulutus poistui käytöstä, kun ammatillisesta koulutuksesta annettu laki (531/2017) tuli voimaan 1.1.2018.

Käsite perustuu Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen käsitteeseen aikuiskoulutus. Määritelmää ja huomautuksia on muokattu. Luettu 23.3.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c464>

Käsitteen tunnus: c15

Luokka: <yleinen/yhteinen>

Käsittekaavio: [Koulutus \(1\) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan sekä koulutus \(2\)](#)

Lähde: OKSA_02 (c464)

Terminologin kommentti itselleen 23.3.2021: Käsitteen OKSAsta lainattuja tietoja muokattu; tarkistettava OKSAssa olevat tiedot.

2.2 Koulutus (1) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan

7

omaehtoinen koulutus

määritelmä

muu *koulutus (1)* kuin oppivelvollisuuteen kuuluva koulutus

huomautus

Omaehtoisella koulutuksella viitataan kaikkeen muuhun paitsi oppivelvollisuuteen kuuluvaan koulutukseen (1), jota ovat esiopetus ja perusopetus ja – oppivelvollisuuslain (*1214/2020*) mukaan – esimerkiksi toisen asteen koulutus siihen saakka kun henkilö täyttää 18 vuotta tai suorittaa sitä ennen toisen asteen tutkinnon.

Käsitteen tunnus: c28

Käsittekaavio: [Koulutus \(1\) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan](#)

Terminologin kommentti itselleen 21.5.2021: OKSAsta karsittiin jaoksen 21.5.2021 pidetyssä kokouksessa pois käsite omaehtoinen koulutus (määritelmällä "muu kuin oppivelvollisuuteen kuuluva koulutus"). Jaoksesta tuntui oudolta ajatella, että esim. korkeakoulutus olisi omaehtoista koulutusta, ja muutenkin käsitteen koettiin OKSA-kontekstissa enemmän sekoittavan kuin selventävän.

8

henkilöstökoulutus

määritelmä

työnantajan henkilöstölleen järjestämä tai hankkima *koulutus (1)*

huomautus

Henkilöstökoulutuksen (1) voi rahoittaa työnantaja kokonaan tai osittain. Henkilöstökoulutus voi saada myös julkista rahoitusta.

Henkilöstökoulutukseen voi hakeutua oma-aloitteisesti tai työnantaja voi velvoittaa osallistumaan siihen.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen henkilöstökoulutus-käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 23.3.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c1300>

Käsitteen tunnus: c30

Käsittekaavio: [Koulutus \(1\) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c1300)

9

täydennyskoulutus

määritelmä

aikaisempaa osaamista, *koulutusta (2)* tai *pätevyyttä* täydentävä ja ajanmukaistava *koulutus (1)*

huomautus

Täydennyskoulutuksia voidaan järjestää toisen asteen oppilaitoksissa, yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa sekä muissa viranomaisen hyväksymissä organisaatioissa. Täydennyskoulutuksina pidetään esimerkiksi työtehtäviin tarvittavien lupien tai todistusten saamiseksi järjestettäviä lyhyitä *koulutuksia (2)*.

Vrt. korkeakoulujen täydennyskoulutus, ammatillinen lisäkoulutus.

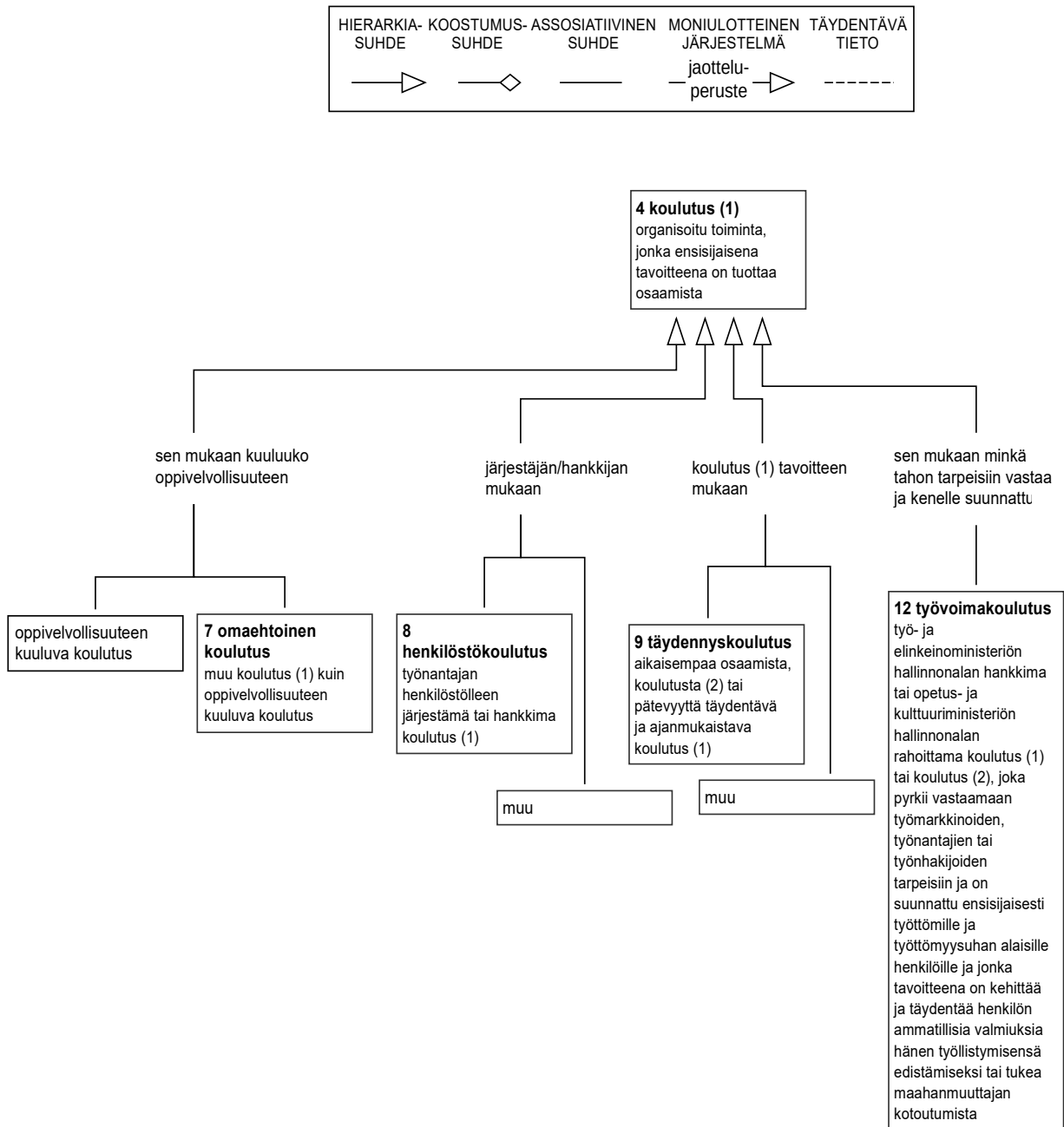
Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen täydennyskoulutus-käsitteen kanssa. Määritelmää ja huomautusta on muokattu. Luettu 12.4.2021. <http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c460>

Käsitteen tunnus: c34

Luokka: <yleinen/yhteinen>

Käsittekaavio: [Koulutus \(1\) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c460)



Käsitekaavio 3. Koulutus (1) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan.

2.3 Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan

10

muuntokoulutus

määritelmä

tietyn pohjakoulutuksen suorittaneille tarkoitettu *koulutus (1)*, jossa opetussuunnitelma on räätälöity tälle ryhmälle ja joka johtaa uuteen tutkintoon

huomautus

Esimerkki muuntokoulutuksesta on insinööritutkintoon johtava kaivosalan *koulutus (2)*, joka on tarkoitettu henkilöille, jotka ovat suorittaneet insinööri (AMK)- tai DI-tutkinnon kone- ja tuotantotekniikan, sähkötekniikan tai tuotantotalouden alalta.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen muuntokoulutus-käsitteen kanssa. Luettu 23.3.2021. <http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c461>

Käsitteen tunnus: c20

Käsitekaavio: [Koulutus \(1\) ja koulutus \(2\) tutkintotavoitteisuuden mukaan](#)

Lähde: OKSA_02 (c461)

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: Käsitteen OKSAsta lainatut tiedot ok.

11

kotoutumiskoulutus; aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus

määritelmä

koulutus (2), jota järjestetään ensisijaisesti oppivelvollisuusiän ylittäneille maahanmuuttajille ja jonka tarkoituksena on kehittää oppijan suomen tai ruotsin kielen taitoa ja muita kotoutumista edistäviä valmiuksia, jotka tukevat henkilön pääsyä opintoihin ja työelämään sekä osallistumista yhteiskunnan toimintaan

huomautus

Kotoutumiskoulutukseen sisältyy 1) suomen tai ruotsin kielen opetusta; 2) ammatillisten ja muiden työelämässä tarvittavien valmiuksien opetusta, ammatillista suunnittelua ja ohjausta jatko-opintoihin, työllistymistä edistäviin palveluihin tai työmarkkinoille; 3) muuta opetusta, joka edistää yhteiskunnallisia valmiuksia. Kotoutumiskoulutuksen sisällöt määräytyvät Opetushallituksen antamien opetussuunnitelman perusteiden ja Opetushallituksen suositusten mukaisesti.

Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että henkilö saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon.

Kotoutumiskoulutus järjestetään pääsääntöisesti *työvoimakoulutuksena*.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen käsitteen aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus kanssa. Luettu 6.7.2021.

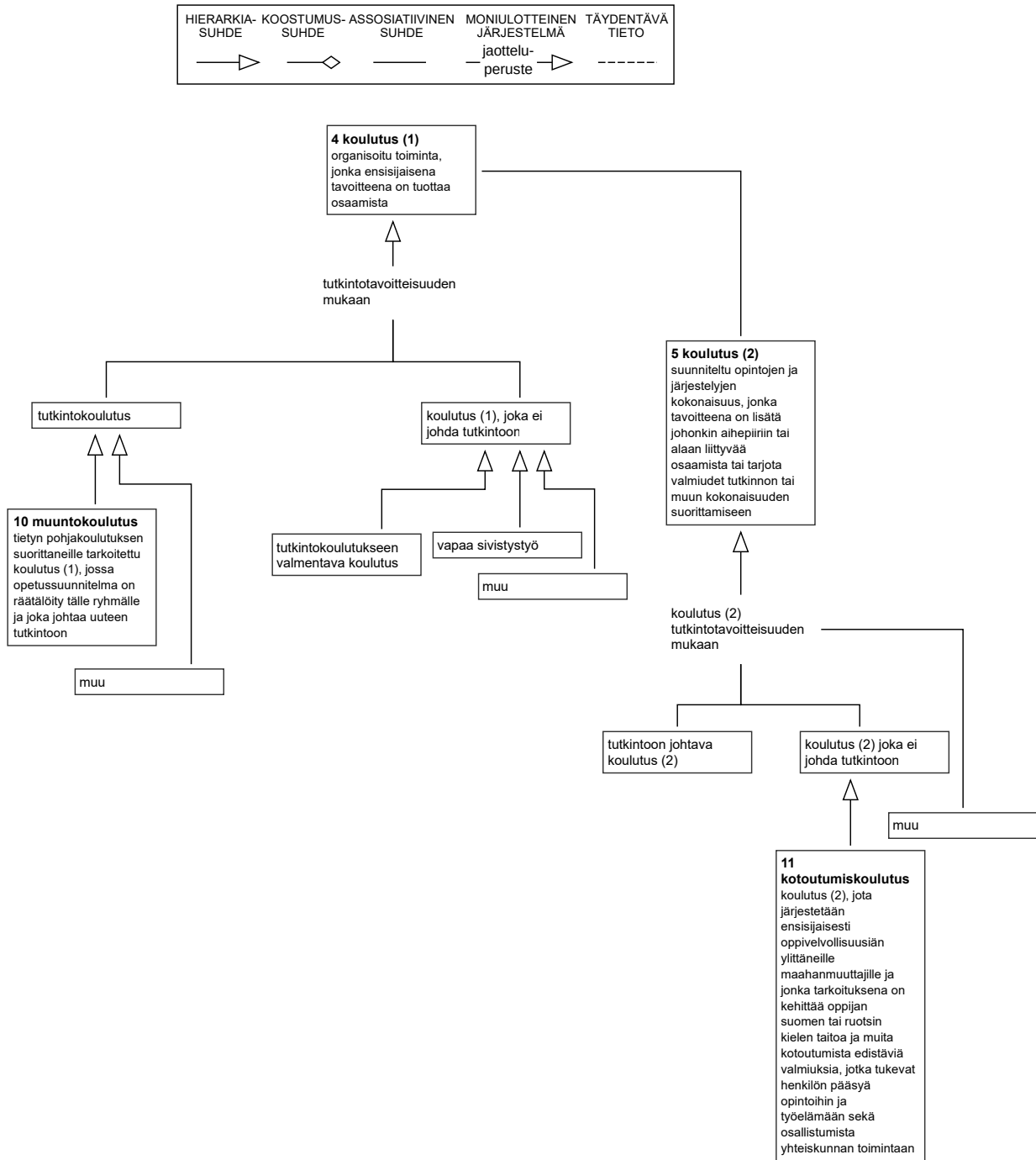
<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c472>

Käsitteen tunnus: c24

Luokka:

Käsitekaaviot: [Koulutus \(1\) ja koulutus \(2\) tutkintotavoitteisuuden mukaan](#) ja [Työvoimakoulutus](#)

Lähde: OKSA_02 (c472)



Käsittekaavio 4. Koulutus (1) ja koulutus (2) tutkintotavoitteisuuden mukaan.

2.4 Työvoimakoulutus

12

työvoimakoulutus

ei: työvoimapolitiittinen koulutus (vanhentunut)

määritelmä

työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan hankkima tai opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan rahoittama *koulutus (1)*, joka pyrkii vastaamaan työmarkkinoiden, työnantajien tai työnhakijoiden tarpeisiin ja on suunnattu ensisijaisesti työttömille ja työttömyysuhan alaisille henkilöille ja jonka tavoitteena on kehittää ja täydentää henkilön ammatillisia valmiuksia hänen työllistymisensä edistämiseksi tai tukea maahanmuuttajan kotoutumista

huomautus

Työvoimakoulutus voi olla ammatillista koulutusta tai sitä voidaan järjestää korkeakouluissa.

Työvoimakoulutuksesta ja sen opiskelijavalinnasta säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012). *Valtionosuusrahoitetusta työvoimakoulutuksesta* säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017).

Käsitteen tunnus: c37

Käsitekaaviot: [Koulutus \(1\) omaehtoisuuden, järjestäjän, tavoitteen ja rahoittajan mukaan](#) ja [Työvoimakoulutus](#)

Lähde: OKSA_02 (c466)

Terminologin kommentti itselleen 25.2.20201: Käsitteen OKSAsta lainatut tiedot muuttuneet, päivitettävä lopuksi OKSAan.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 8.6.2021: Voiko työvoimakoulutus olla *työpaikalla järjestettävää koulutusta*? Koetan hahmottaa, ovatko näiden kahden käsitteen määritelmät nyt riittävän selvät kuvaamaan käsitteiden välistä eroa tai yhtäläisyyttä.

13

<työvoimakoulutus>

kartoitusjakso; orientaatiojakso (termiehdotus); koulutustarpeen ja soveltuvuuden arviointijakso (termiehdotus)

määritelmä

työvoimakoulutuksen alkuvaiheen jakso, jossa arvioidaan yhtäältä henkilöasiakkaan työllistymiseen liittyvää palvelutarvetta, hänen soveltuvuuttaan ja kelpoisuuttaan kyseiselle alalle ja kyseiseen *koulutukseen (2)* sekä toisaalta työnantajaorganisaation työllistämiseen tai henkilöstön kehittämiseen liittyvää palvelutarvetta

huomautus

Henkilöasiakkaan työllistymiseen liittyvää palvelutarvetta ja hänen soveltuvuuttaan ja kelpoisuuttaan alalle ja koulutukseen (2) arvioidaan sekä kyseisen koulutuksen (2) opiskelijavalintanäkökulmasta että asiakkaan työllistyvyyden näkökulmasta.

Kartoitusjakson jälkeen osa opiskelijaksi hakeneista jatkaa varsinaiseen ammatillisesti suuntautuneeseen tai kotoutumista edistävään työvoimakoulutukseen ja osalle tarjotaan muita soveltuvia TE-toimiston palveluita.

Käsitteen tunnus: c38

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

Sanastotyöryhmä 23.10.2020: Tiedot hyväksytyt, mutta palataan tähän, kun on käsitelty opintojen rakenneyksiköt. Onko ok käyttää sanaa "jakso" ja onko sanan käyttö linjassa muun sanaston kanssa?

14

ammattillinen työvoimakoulutus; ammatillisesti suuntautunut työvoimakoulutus

määritelmä

työvoimakoulutus, jonka tavoitteena on kehittää ammatillista osaamista

huomautus

Ammattillinen työvoimakoulutus voi olla tutkintoon tai tutkinnon osaan johtavaa ammatillista koulutusta tai tutkintoon johtamatonta ammatillista koulutusta.

Ammattillinen työvoimakoulutus voi olla **valtionosuusrahoitettua työvoimakoulutusta**, **yhteishankintakoulutusta** tai **kehittämiskoulutusta**. Myös **kotoutumiskoulutusta** voidaan joissakin tapauksissa pitää ammatillisena työvoimakoulutuksena.

Käsitteen tunnus: c40

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

15

rekrytoiva työvoimakoulutus; rekrytoiva koulutus; rekrytointikoulutus

määritelmä

ammattillinen työvoimakoulutus, jossa oppijoiden osaamistavoitteet on määritelty yhden tai useamman koulutusta rahoittavan työnantajaorganisaation henkilöstörekrytointitarpeen perusteella

huomautus

Käsitteen tunnus: c47

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

16

ei-tutkintotavoitteinen ammatillinen työvoimakoulutus; ammatillisia valmiuksia lisäävä koulutus

määritelmä

ammattillinen työvoimakoulutus, joka ei johda tutkinnon eikä tutkinnon osan suorittamiseen

huomautus

Käsitteen tunnus: c61

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

17

yhteishankintakoulutus

määritelmä

työvoimakoulutus, joka on valtion ja työnantajaorganisaation yhdessä rahoittama ja jossa opiskelijoiden osaamistavoitteet on määritelty koulutusta rahoittavan työnantajaorganisaation tai koulutusta rahoittavien työnantajaorganisaatioiden henkilöstöön vaikuttavan erityistilanteen perusteella

huomautus

Erityistilanteita ovat esimerkiksi henkilöstön rekrytointi, liiketoiminnan sopeuttaminen tuotannollisista tai taloudellisista syistä, henkilöstön osaamisen lisääminen työurien pidentämiseksi ja henkilöstökierron tukeminen.

Työvoimakoulutuksen yhteishankinnasta on säädetty laissa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012).

Yhteishankintakoulutuksina järjestettäviä työvoimakoulutustuotteita ovat esimerkiksi RekryKoulutus, MuutosKoulutus, Täsmäkoulutus ja Vaihtovalmennus.

Käsitteen tunnus: c43

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

18

kehittämiskoulutus; KEKO-koulutus

määritelmä

[rekrytoiva työvoimakoulutus](#), jossa työnantajaorganisaatiolla on liiketoimintansa osa-alueen kehittämistarve ja jossa oppija, jolla on kyseiseen kehittämistarpeeseen liittyvää asiantuntijuutta, saa työnantajaorganisaatiossa mahdollisuuden täydentää erityisosaamistaan pääosin [työssä oppimisen](#) kautta

huomautus

Kehittämiskoulutuksessa hankintasopimuksen osapuolina ovat koulutuspalvelun tuottaja ja valtio, eli työnantaja ei ole maksavana osapuolena koulutuksen hankintasopimuksessa. Työnantaja kuitenkin kustantaa kehittämiskoulutukseen sisältyvän opiskelijan ohjaamisen työpaikalla.

Esimerkki kehittämiskoulutuksena järjestettävästä työvoimakoulutustuotteesta on Further Educated with Companies -koulutus. Further Educated with Companies (lyhenne F.E.C) on Uudenmaan ELY-keskuksen tuotemerkki.

Käsitteen tunnus: c48

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

19

valtionosuusrahoitettu työvoimakoulutus; VOS-työvoimakoulutus

määritelmä

[työvoimakoulutus](#), joka rahoitetaan koulutuksen järjestäjälle myönnettävällä, opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimalla opetus- ja kulttuuritoimen [valtionosuudella](#)

huomautus

Työvoimakoulutus voi olla joko työ- ja elinkeinoministeriön budjettipäälukon varoin rahoitettua tai opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokasta valtionosuudella rahoitettua. Kummassakin tapauksessa kyse on [ammattillisesta työvoimakoulutuksesta](#), mutta vain opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama työvoimakoulutus voi johtaa tutkintoon tai tutkinnon osaan.

Valtionosuusrahoitettuna työvoimakoulutuksena ei järjestetä [kotoutumiskoulutusta](#), [yhteishankintakoulutusta](#) eikä F.E.C-koulutusta (ks. [kehittämiskoulutus](#)).

Käsitteen tunnus: c58

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

20

valtionosuus

määritelmä

lakisääteinen valtionavustus kunnille ja kuntayhtymille

huomautus

Käsite valtionavustus on määritelty valtiovarainministeriön toimeksiannosta laadittavassa Valtionavustustoiminnan sanastossa (luonnos lokakuu 2020): "harkinnanvarainen rahallinen julkinen tuki, joka myönnetään valtion talousarvioon otetusta määrärahasta tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston varoista muulle kuin valtion virastolle tai laitokselle ilman välitöntä vastiketta".

Käsitteen tunnus: c59

Käsitekaavio: [Työvoimakoulutus](#)

2.5 Työelämässä oppiminen

22

työpaikalla järjestettävä koulutus <opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan säädöksissä>; **työpaikalla opiskelu** <opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla>; **työssäoppiminen** <työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla>; **työssä oppiminen** <työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla>; ~ **työelämässä oppiminen**; ~ **työpaikalla oppiminen**

ei: työharjoittelu (2) <termi vanhentunut ammatillisen koulutuksen kontekstissa> (vanhentunut)

määritelmä

koulutus (1), jossa opiskelijan osaamisen hankkiminen tapahtuu pääosin työelämässä käytännön työtehtävien yhteydessä

huomautus

Työpaikalla järjestettävä koulutus voi olla opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan rahoittamaa ja ohjaamaa **ammattillista koulutusta** tai työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan rahoittamaa ja ohjaamaa **koulutusta (1)**.

Työpaikalla järjestettävä koulutus kattaa ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) säädetyt muodot eli koulutussopimukseen perustuvan koulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen. Lisäksi työpaikalla järjestettävä koulutus voi käsittää muita muotoja, joista sovitaan koulutuksen järjestäjän ja työpaikan edustajan kesken ja jotka kirjataan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan.

työssäoppiminen, työssä oppiminen: Työssäoppiminen ja työssä oppiminen ovat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla käytettyjä nimityksiä käsitteestä työpaikalla järjestettävä koulutus.

työelämässä oppiminen, työpaikalla oppiminen: Lähikäsitteet työelämässä oppiminen ja työpaikalla oppiminen poikkeavat tässä määritelmästä käsitteestä eli työpaikalla järjestettävästä koulutuksesta. Työpaikalla järjestettävä koulutus on koulutuksen järjestäjän ja työpaikan organisoimaa toimintaa: määrämuotoista, sovittua, suunnitelmallista, tavoitteellista ja ohjattua. Sen sijaan työelämässä oppiminen ja työpaikalla oppiminen ovat yksilön toimintaa, jota tapahtuu, vaikkei kyse olisi suunnitelmallisesta osaamisen hankkimisesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on hyväksynyt, että termejä työelämässä oppiminen ja työpaikalla oppiminen voidaan käyttää esimerkiksi yrityksille suunnatussa viestinnässä viittaamaan työpaikalla järjestettävään koulutukseen silloin, kun asiayhteydestä on selvää, että kyse on nimenomaan työpaikalla järjestettävästä koulutuksesta.

työharjoittelu (2): Termi työharjoittelu on vanhentunut tässä määriteltyyn käsitteeseen viittaavana nimityksenä ammatillisen koulutuksen yhteydessä. Vertaa korkeakoulujen käsite **työharjoittelu (1)**.

inlärnning / lärande: Ruotsin sana inlärnning assosioituu yleensä yksisuuntaiseen, opettajalta opiskelijalle tapahtuvaan opettamiseen, joten termin käyttöä ei suositella, kun puhutaan nykyisestä ammatillisesta koulutuksesta oppimiskäsityksineen. Sana lärande puolestaan viittaa oppimiseen, joka ei välttämättä tapahdu tiettyyn aikaan tietyssä paikassa, vaan prosessina, ja joka voi tapahtua yksin tai ryhmässä.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen työpaikalla järjestettävä koulutus -käsitteen kanssa. Termisuosituksia ja huomautuksia on muokattu. Luettu 28.5.2021. <http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c1709>

Käsitteen tunnus: c65

Käsitekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Lähde: OKSA_02 (c1709)

Terminologin muistutus itselleen 28.5.2021: Käsitteen tiedot päivittyneet, otettava muutokset esille myös OKSAssa. Muutokset koskevat termejä työssäoppiminen ja työssä oppiminen ja niihin liittyvää huomautusta.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 8.6.2021: Voiko **työvoimakoulutus** olla työpaikalla järjestettävää koulutusta? Mietin, olisiko asiasta tarpeen mainita huomautuksessa. Työpaikalla järjestettävän koulutuksen huomautuksessa todetaan "Työpaikalla järjestettävä koulutus voi olla opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan rahoittamaa ja ohjaamaa ammatillista koulutusta tai työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan rahoittamaa ja ohjaamaa koulutusta." Viittaako tuo "TEM:n rahoittama ja ohjaama koulutus" (muun muassa) työvoimakoulutukseen?

23

oppisopimuskoulutus

määritelmä

ammattillinen koulutus, jossa opiskelijan osaamisen hankkiminen järjestetään pääosin tai kokonaan työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä ja jossa opiskelija on työnantajaan työsopimussuhteessa, virkasuhteessa tai virkasuhteeseen verrattavassa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa tai toimii yrittäjänä

huomautus

Määritelmän sana 'pääosin' viittaa siihen, että oppisopimuskoulutuksessa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä tapahtuvaa oppimista täydennetään tarvittaessa muissa oppimisympäristöissä, kuten oppilaitoksessa, tapahtuvalla osaamisen hankkimisella. Tässä mielessä oppisopimuskoulutus poikkeaa koulutussopimukseen perustuvasta koulutuksesta.

Yrittäjälle voidaan järjestää oppisopimuskoulutusta omassa yrityksessään, jos ammatillisen koulutuksen järjestäjä ja yrittäjä siitä kirjallisesti sopivat (eli tekevät sopimuksen oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä).

Oppisopimuskoulutuksessa olevan opiskelijan viikoittaisen työajan tulee olla keskimäärin vähintään 25 tuntia.

Työpaikalla järjestettävää oppisopimuskoulutusta täydennetään muissa oppimisympäristöissä tapahtuvalla osaamisen hankkimisella.

Oppisopimuskoulutuksessa opiskelijan tulee olla 15 vuotta täyttänyt. Oppisopimuskoulutus perustuu työnantajan ja opiskelijan väliseen oppisopimukseen sekä koulutuksen järjestäjän ja työnantajan väliseen sopimukseen oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä.

Oppisopimuskoulutusta voivat toteuttaa vain opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämisluvan saaneet koulutuksen järjestäjät.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen oppisopimuskoulutus -käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 28.5.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/cXXXX>

Käsitteen tunnus: c632

Käsittekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Lähde: OKSA_02 (c483)

24

koulutussopimukseen perustuva koulutus

määritelmä

koulutus (1), jossa opiskelijan osaamisen hankkiminen järjestetään työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä ja jossa perustana on koulutustoimijan ja työpaikan välinen koulutussopimus

huomautus

Koulutussopimus on käytössä sekä ammatillisessa koulutuksessa että yliopistoissa. Näin ollen koulutussopimukseen perustuva koulutus voi olla ammatillista koulutusta tai korkeakoulutusta.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen koulutussopimukseen perustuva koulutus -käsitteen kanssa. Luettu 28.5.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/cXXXX>

Käsitteen tunnus: c633

Käsittekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Lähde: OKSA_02 (c1710)

25

työpaikalla järjestettävä ohjaus; työpaikkaohjaus

määritelmä

[työpaikalla järjestettävän koulutuksen](#) yhteydessä annettava ohjaus, joka pyrkii edesauttamaan oppijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamista

huomautus

Määritelmän termillä ohjaus viitataan koulutuksen (1) yhteydessä tapahtuvaan, vuorovaikutukseen perustuvaan toimintaan, jossa oppijan lähtökohdat huomioon ottaen annetaan oppijalle ohjeita, neuvoja, palautetta ja tukea tavoitteiden saavuttamiseksi.

Työpaikalla järjestettävän ohjauksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa osaamisen hankkimisessa ja valmistaa opiskelijaa näyttöön.

Työpaikalla järjestettävää ohjausta voivat antaa työpaikkaohjaaja ja oppilaitosohjaaja.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen työpaikalla järjestettävä ohjaus -käsitteen kanssa. Luettu 23.3.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c1720>

Käsitteen tunnus: c66

Käsittekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Lähde: OKSA_02 (c1720)

26

työharjoittelu (1); korkeakouluharjoittelu; > ammattikorkeakouluharjoittelu

määritelmä

korkeakoulutukseen sisältyvä, kestoltaan määritelty tavoitteellisen [oppimisen](#) jakso, jossa oppiminen tapahtuu työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä

huomautus

Korkeakoulutukseen liittyvä työharjoittelu on pääosin palkallista. Työharjoittelusta tehdään sopimus korkeakoulun, työnantajaorganisaation ja opiskelijan välillä, ja harjoitteluun voi liittyä myös harjoittelijan ja työnantajaorganisaation välinen sopimus.

Toisen asteen koulutuksessa ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla tätä käsitettä vastaa osittain käsite [työpaikalla järjestettävä koulutus / työssäoppiminen](#).

Käsitteen tunnus: c67

Käsittekaavio: [Työelämässä oppimisen muotoja](#)

Lähde: OKSA_01 (c537)

Terminologi Mari Suhonen, Sanastokeskus, 13.12.2017: Teimme TE digissä pieniä muutoksia seuraaviin OKSAsta lainattuihin käsitteisiin: oppisopimus, työharjoittelu. Muutokset liittyvät työelämän näkökulmaan. Jos ja kun työt jatkuvat, olisi hyvä käsitellä näitä jotenkin yhdessä.

Terminologi Päivi Kouki, Sanastokeskus, 21.9.2020: Työllisyyspalvelujen sanastossa on määritelty oppisopimussuhde ja työharjoittelusuhde.

27

koulutuskokeilu

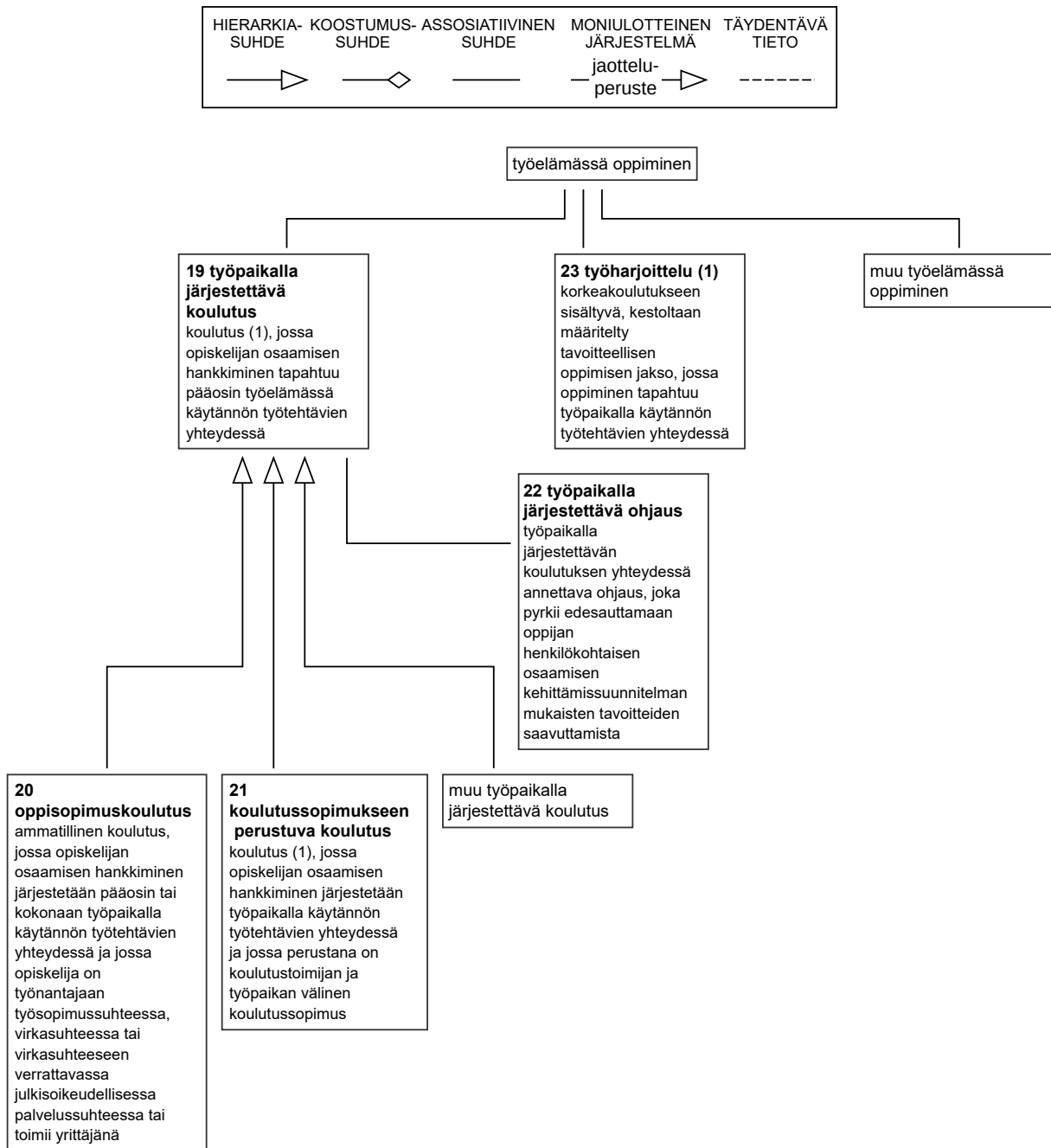
määritelmä

julkisten työllisyyspalvelujen henkilöasiakkaille tarkoitettu palvelu, jonka avulla selvitetään henkilön ammatinvalinta- ja uravaihtoehtoja osallistumalla lyhytaikaisesti [koulutukseen \(2\)](#) oppilaitoksessa

huomautus

Koulutuskokeilun tavoitteita ovat tutustuminen [koulutuksen \(2\)](#) sisältöön ja ammatin vaatimuksiin oman soveltuvuuden arvioimiseksi ja motivaation testaamiseksi sekä koulutukseen (2) hakeutumiseen liittyvän suunnitelman toteuttamiskelpoisuuden arviointi ja täsmentäminen.

Käsitteen tunnus: c72



Käsitekaavio 6. Työelämässä oppimisen muotoja.

Kaavio kuvaa työelämässä oppimista, jonka tulokset voidaan näyttää toteen (esimerkiksi opinnäytetyön, näytön tai töitä esittelevän portfolion avulla) ja josta on mahdollista saada todistus.

3 Osaamiskokonaisuuksia

28

osaamiskokonaisuus (1)

määritelmä

opinnoista tai hankituista [osaamisista](#) muodostuva kokonaisuus

huomautus

Tässä määritelty käsite osaamiskokonaisuus (1) on sisällöltään geneerinen ja lähellä yleiskieltä. Käsitettä käytetään muun muassa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla; opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla sovelletaan useammin kansalliseen tutkintojen viitekehykseen liittyvää käsitettä [osaamiskokonaisuus \(2\)](#).

Käsite osaamiskokonaisuus (1) kattaa laajat, vakiintuneet opintojen kokonaisuudet, kuten [osaamiskokonaisuus \(2\)](#); suppeammat kokonaisuudet, kuten [tutkinnon osa](#), [opintokokonaisuus](#), opintojakso ja moduuli; ja esimerkiksi sellaiset kokonaisuudet, jotka on muodostettu johonkin osaamistarpeeseen vastaamiseksi vaikkapa usean eri korkeakoulun tarjoamien opintokokonaisuuksien osista.

Käsitteen tunnus: c648

Käsittekaavio: [Osaamiskokonaisuuksia](#)

29

<tutkintojärjestelmä>

osaamiskokonaisuus (2)

määritelmä

tutkinto, [koulutuksen \(1\)](#) oppimäärä taikka tutkintoon rinnastettava tai muutoin laaja [osaamiskokonaisuus \(1\)](#), jonka osaamistavoitteista säädetään laissa tai säädetään tai määrätään lain nojalla ja joka on sijoitettu kansalliseen osaamisen tasoa kuvaavaan viitekehykseen

huomautus

Tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annettua lakia ([93/2017](#)) sovelletaan tutkintoihin ja oppimääriin, joista säädetään seuraavissa laeissa ja niiden nojalla annetuissa asetuksissa: 1) perusopetuslaki (628/1998); 2) lukiolaki (714/2018); 3) ammatillisesta koulutuksesta annettu laki (531/2017); 4) tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettu laki (1215/2020); 5) ammattikorkeakoululaki (932/2014); 6) yliopistolaki (558/2009); 7) Maanpuolustuskorkeakoulusta annettu laki (1121/2008); 8) Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annettu laki (1316/2006); 9) Poliisiammattikorkeakoulusta annettu laki (1164/2013); ja 10) Pelastusopistosta annettu laki (607/2006).

Laissa 93/2017 tarkoitetut tutkinnot ja niihin rinnastettavat tai muutoin laajat osaamiskokonaisuudet jaotellaan niiden edellyttämän [osaamisen](#) perusteella kahdeksaan vaatavuustasoon niin kutsutussa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä.

Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehykseen on sijoitettu opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan ja muiden hallinnonalojen lainsäädännössä määritellyt tutkinnot ja oppimäärät. Tutkintojen ja oppimäärien lisäksi viitekehykseen on sijoitettu myös erikoislääkäriin ja erikoishammaslääkäriin koulutukset sekä muutamia muita tutkintojärjestelmän ulkopuolella olevia laajoja osaamiskokonaisuuksia eri hallinnonaloilta. Viitekehykseen sijoitettavien osaamiskokonaisuuksien tulee olla niin sanottujen säänneltyjen ammattien kelpoisuus- tai pätevyysvaatimuksena olevia opintokokonaisuuksia tai sellaisia vakiintuneita, yleisesti tunnettuja ja laajasti suoritettuja osaamiskokonaisuuksia, joiden kautta täydennetään, päivitetään tai laajennetaan aiemmin suoritettua tutkintoa tai muuta osaamista tai jotka valmistavat tutkintoon johtavaan koulutukseen tai työelämään.

Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehykseen sijoitettavien osaamiskokonaisuuksien tulee olla tutkintoihin rinnastettavia tai muutoin laajoja osaamiskokonaisuuksia siten, että niiden vähimmäislaajuus on lähtökohtaisesti 30 osaamispistettä tai opintopistettä. Muiden kriteerien täytyessä ja perustellusta syystä myös vähintään 20 osaamispisteen/opintopisteen laajuisia kokonaisuuksia voidaan esittää sijoitettavaksi viitekehykseen.

Käsitteen tunnus: c76

Käsittekaavio: [Osaamiskokonaisuuksia](#)

30

<ammattillinen koulutus>

tutkinnon osa

määritelmä

työelämän toimintakokonaisuuksien pohjalle rakentuva arvioitava osaamisen kokonaisuus, jollaisista ammatillinen tutkinto muodostuu

huomautus

Sanaliittoa "tutkinnon osa" käytetään eri koulutussektoreilla, mutta ammatillisessa koulutuksessa termi esiintyy tutkinnon perusteissa ja kyseessä on yo. tavalla määriteltävissä oleva käsite.

Ammatillisessa koulutuksessa tutkinnon osia ovat ammatillinen tutkinnon osa ja yhteinen tutkinnon osa. Ammatilliset tutkinnon osat puolestaan jakautuvat pakollisiin tutkinnon osiin ja valinnaisiin tutkinnon osiin.

Korkeakouluissa (1) ammatillisen koulutuksen tutkinnon osa -käsitettä vastaa usein käsite [opintokokonaisuus](#) (2). Tietojärjestelmissä sekä ammatillisen koulutuksen tutkinnon osia että korkeakoulujen opintokokonaisuuksia pidetään yhdentyyppisinä [koulutuksina](#) (2). Ammatillisesta koulutuksesta poiketen korkeakouluja (1) koskevat säännökset eivät kuitenkaan määrittele käsitettä tutkinnon osa. Korkeakouluissa tutkinnon osalla voidaan siis tarkoittaa periaatteessa mitä tahansa tutkintoa itseään pienempää osaa, eli käytännössä opintokokonaisuutta tai myös yksittäistä opintojaksoa.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen tutkinnon osa -käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 6.7.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c250>

Ks. arviointi (1).

Vrt. käsite valmentavan koulutuksen osa.

Käsitteen tunnus: c74

Käsittekaavio: [Osaamiskokonaisuuksia](#)

31

<korkeakoulut>

opintokokonaisuus

määritelmä

korkeakoulututkintoon kuuluvien opintojen osa, joka muodostuu kahdesta tai useammasta yhtä tai useampaa aihepiiriä tai ongelma-aluetta käsittelevästä opintojaksosta

huomautus

Yliopistoissa opintokokonaisuuksia ovat esimerkiksi tietyn alan tai monitieteiset perusopinnot, aineopinnot ja syventävät opinnot.

Ammatillisessa koulutuksessa puhutaan opintokokonaisuuksien sijaan *tutkinnon osista*.

Tietojärjestelmissä sekä korkeakoulujen opintokokonaisuuksia että tutkinnon osia pidetään yhdentyyppisinä *koulutuksina (2)*.

Laaja opintokokonaisuus voi sisältää osinaan myös toisia opintokokonaisuuksia.

Huom. myös lukiokoulutuksessa on opintokokonaisuus-niminen käsite, mutta sen sisältö poikkeaa korkeakoulujen opintokokonaisuudesta.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen opintokokonaisuus-käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 6.7.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c263>

Käsitteen tunnus: c75

Käsittekaavio: [Osaamiskokonaisuuksia](#)

Lähde: OKSA_02 (c263)

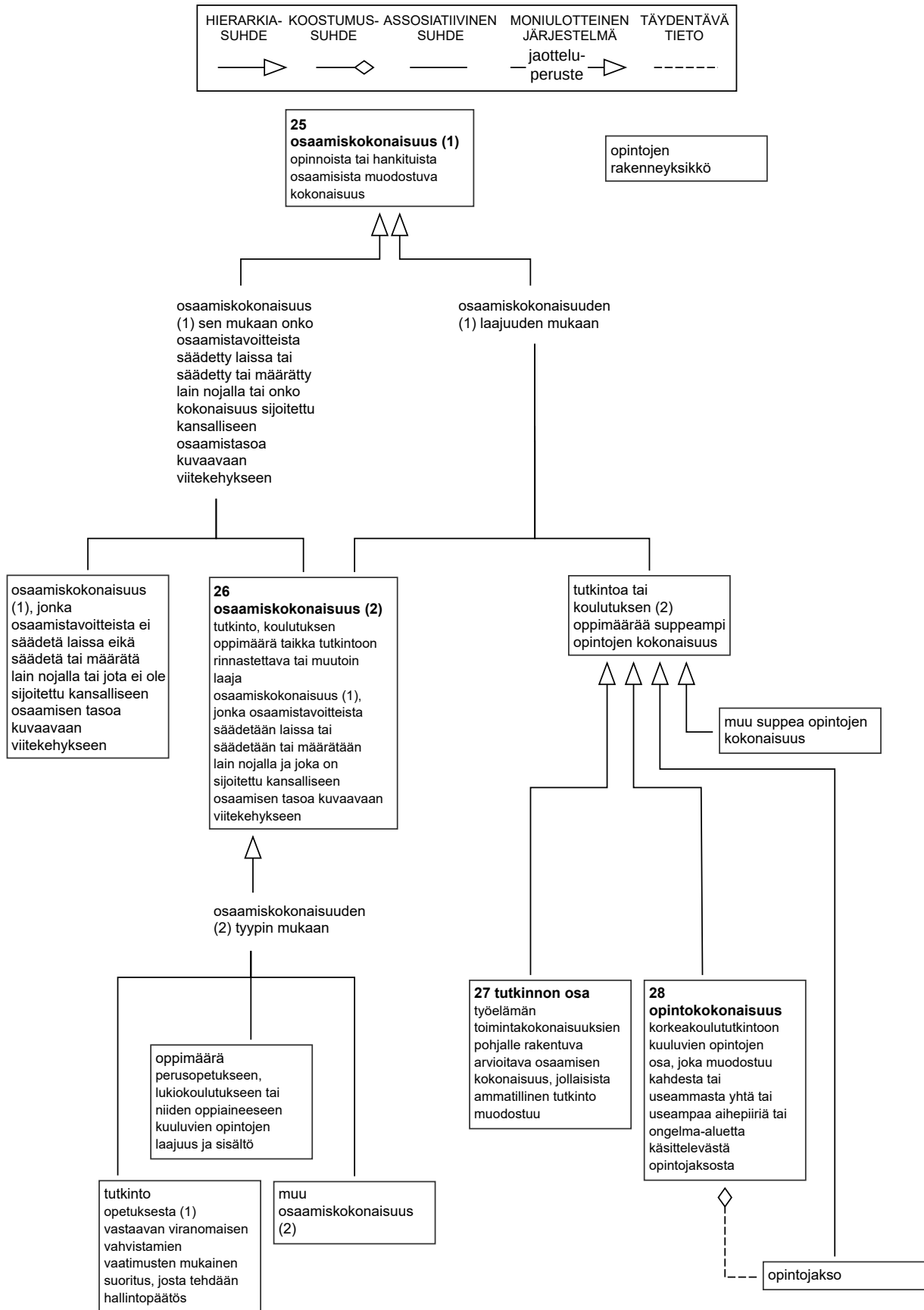
Sanastotyöryhmä 29.9.2020: onko työllistymissuunnitelmassa opintokokonaisuus-käsite? opintojen laajuus -merkityksessä?

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: Opintohallinnon tietojärjestelmien modifiointi -sanastossa kuvattu tietojärjestelmien kannalta

Sanastotyöryhmä 29.9.2020: kysymys: onko valmentavien, orientoivien ym. koulutusten sisällä vastaavia rakenneosia?

Terminologin kysymys 6.7.2021: Käsite on peräisin OKSAsta, tarvitaanko sen tietoja muokata Jatkuvan oppimisen sanastoon?

Terminologin kysymys 26.2.2021: Tulisiko opintokokonaisuus-termin AMK-puolella käytettäväksi synonyymiksi merkitä osaamiskokonaisuus (2)?



Käsittekaavio 7. Osaamiskokonaisuuksia.

Terminologin kommentti itselleen 28.5.2021: Poista tästä sanastoluvusta tarpeettomat apukäsitteet, kun kaavio on kunnossa.

4 Opetus, ohjaus ja valmennus

32

opetus

määritelmä

vuorovaikutukseen perustuva toiminta, jonka tavoitteena on oppiminen

huomautus

Opetuksella ja kasvatuksella on osin yhteneväisiä tavoitteita.

Englannin käsite education on laajempi kuin suomen opetus, niin että termillä education viitataan opetuksen lisäksi muun muassa kasvatukseen, koulutukseen (1) ja sivistykseen.

Käsitteen tunnus: c149

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

33

ohjaus

määritelmä

toiminta, jossa kohdetta autetaan määrittämään opintoihin, työelämään tai elämäntilanteeseen liittyviä tavoitteitaan tai saavuttamaan niitä

huomautus

Määritelmässä käytetty sana kohde voi viitata henkilöön, ryhmään tai esimerkiksi organisaatioon.

Ohjaus on luonteeltaan neuvottelua, ja lopulliset päätökset tekee ohjattava itse tai alaikäisten kohdalla huoltaja.

Esim. ammatinvalinnanohjaukseen voi sisältyä testejä, joiden tuloksista ohjattava saa palautetta. Tavoitteet voivat olla ohjattavan omia tai ulkoapäin annettuja (esim. koulutuksessa opetussuunnitelman perusteissa).

Esimerkkejä ohjauksesta ovat oppilaanohjaus, opinto-ohjaus sekä [ammatinvalinta- ja uraohjaus](#).

Ohjausta voi tapahtua elämän eri vaiheissa, vrt. [elinikäinen ohjaus](#).

Ero käsitteiden ohjaus ja valmennus välillä voidaan karkeistetusti ilmaista toteamalla, että ohjaus (1) vastaa ensisijaisesti kysymykseen "mitä" ja [valmennus](#) ensisijaisesti kysymykseen "miten". Ohjauksessa (1) on siis tavallisesti mukana tavoitteen määrittäminen, täsmentäminen tai valitseminen, kun taas valmennuksessa pääasiassa harjoitellaan jotakin taitoa.

Vrt. opetushallinnon alalla käytettävät käsitteet [ohjaus](#)

(<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c1637>) ja [oppilaanohjaus/opinto-ohjaus](#)

(<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c902>).

Käsitteen tunnus: c84

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

34

vertaisohjaus

määritelmä

sellaisen ryhmän, jonka jäsenet kokevat toisensa yhdenvertaisiksi jonkin tekijän suhteen, jäsenten toisilleen antama [ohjaus](#)

huomautus

Tekijöitä, joiden suhteen ryhmän jäsenet kokevat toisensa yhdenvertaisiksi, voivat olla esimerkiksi tausta, ikä, velvollisuudet ja taidot.

Käsitteen tunnus: c662

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 24.6.2021: Ovatko käsitteen tiedot nyt ok?

Halutaanko/tarvitaanko antaa esimerkkejä?

35

<työelämä- ja elinkeinopalvelut>

valmennus

määritelmä

toiminta, jossa kohdetta autetaan saavuttamaan tavoitteensa ja lisäämään osaamistaan opintoihin tai työllistymiseen liittyvässä aiheessa ohjaamalla kohteen toimintaa käytännössä

huomautus

Määritelmässä käytetty sana kohde voi viitata asiakkaana olevaan henkilöön, yhteisöön tai esimerkiksi organisaatioon.

Valmennusta annetaan esimerkiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) mainittuina palvelutuotteina. Työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoamissa valmennuksissa henkilöasiakas voi hakea ohjatusti työtä (työnhakuvalmennus), suunnitella omaa työuraansa (uravalmennus) tai kehittää valmiuksiaan toimia työelämässä (työhönvalmennus).

Ero käsitteiden *ohjaus* (1) ja valmennus välillä voidaan karkeistetusti ilmaista toteamalla, että ohjaus (1) vastaa ensisijaisesti kysymykseen "mitä" ja valmennus ensisijaisesti kysymykseen "miten". Ohjauksessa (1) on siis tavallisesti mukana tavoitteen määrittäminen, täsmentäminen tai valitseminen, kun taas valmennuksessa pääasiassa harjoitellaan jotakin taitoa.

Käsitteen tunnus: c108

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

36

elinikäinen ohjaus

määritelmä

toimet, joilla autetaan yksilöä eri elämänvaiheissa tunnistamaan valmiutensa, osaamisensa ja kiinnostuksensa, tekemään tarkoituksenmukaisia opintoihin tai työuraan liittyviä päätöksiä ja hallitsemaan opintoihin, työhön ja muuhun elämään liittyvää polkuaan

huomautus

Elinikäinen ohjaus on Euroopan unionissa käyttöön otettu, *elinikäinen oppiminen* -käsitteeseen liittyvä käsite, jolla halutaan korostaa sitä, että ohjauspalveluja tulee olla saatavilla kaikissa elämän vaiheissa.

Elinikäistä ohjausta tapahtuu muun muassa koulutuksen (1) yhteydessä, työuran ja elämän erilaisissa siirtymävaiheissa ja myös työelämässä (esim. mentorointi). Elinikäistä ohjausta voivat antaa niin julkisen, yksityisen kuin kolmannen sektorinkin toimijat.

Opintoihin liittyviä elinikäisen ohjauksen toimintoja ovat esimerkiksi perusopetuksen oppilaanohjaus ja lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaus.

Työelämään liittyviä elinikäisen ohjauksen toimintoja ovat esimerkiksi erilaiset työllistymistä edistävät palvelut.

Elämäntilanteeseen liittyviä elinikäisen ohjauksen toimintoja ovat esimerkiksi nuorille suunnatut, vaikkapa koulutus-, harrastus- tai työllistymisasioihin liittyvät ohjauspalvelut. Muita esimerkkejä elämäntilanteeseen liittyvistä elinikäisen ohjauksen toiminnoista ovat erilaisiin etuuksiin liittyvät neuvontapalvelut.

Käsitteen tunnus: c87

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)

37

ammatinvalinta- ja uraohjaus

määritelmä

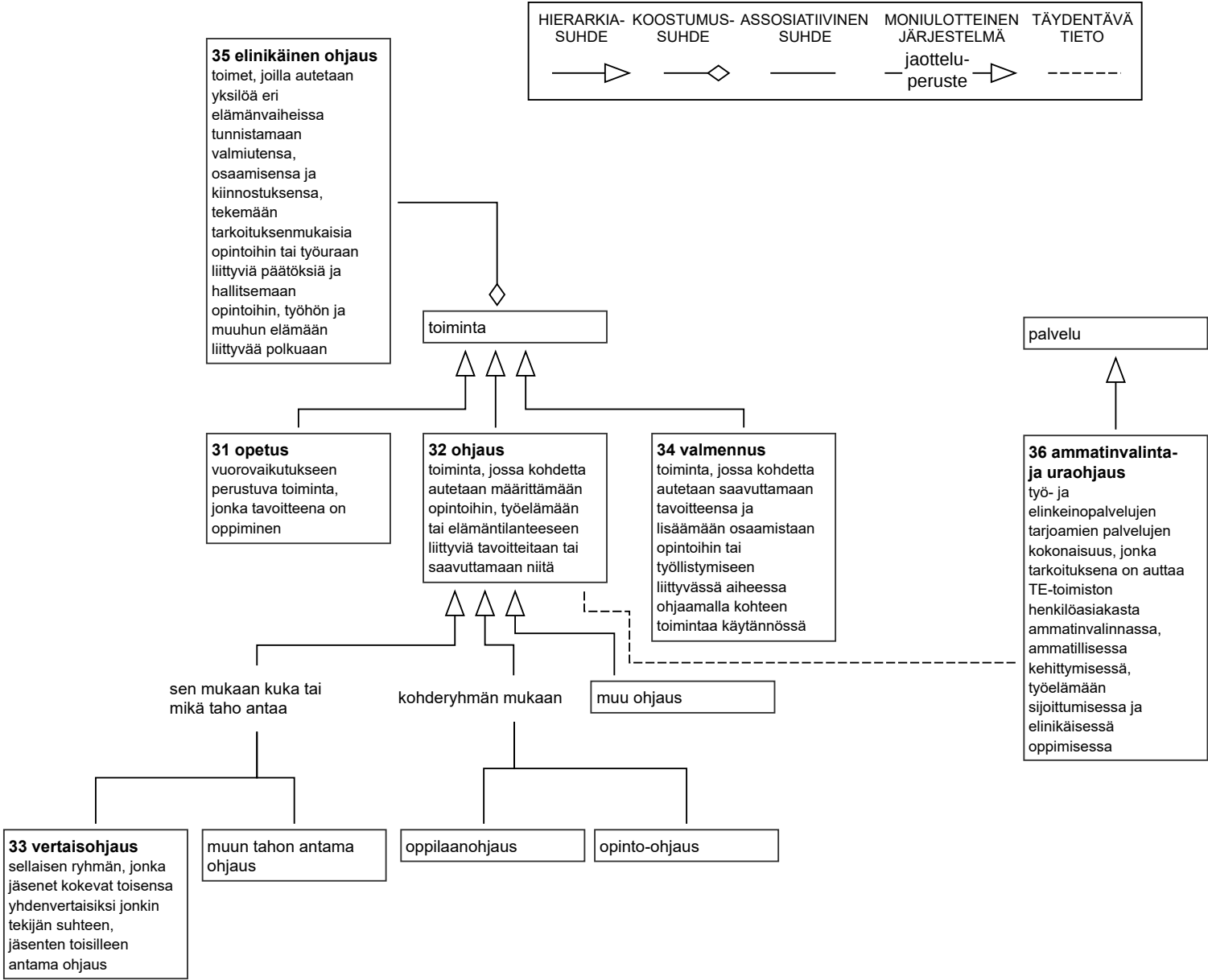
työ- ja elinkeinopalvelujen tarjoamien palvelujen kokonaisuus, jonka tarkoituksena on auttaa TE-toimiston henkilöasiakasta ammatinvalinnassa, ammatillisessa kehittämisessä, työelämään sijoittumisessa ja elinikäisessä oppimisessa

huomautus

Ammatinvalinta- ja uraohjauksen tavoitteena on auttaa asiakasta tunnistamaan edellytyksiään ja ammatillisia tavoitteitaan, arvioimaan niitä suhteessa työelämään ja koulutusmahdollisuuksiin sekä tekemään tämän perusteella työuraansa liittyviä tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Käsitteen tunnus: c152

Käsittekaavio: [Opetus, ohjaus ja valmennus](#)



Terminologian kysymys sanastotyöryhmälle 6.5.2021: Onko kaavio nyt ok?

Käsittekaavio 8. Opetus, ohjaus ja valmennus.

5 Oppiminen

Tästä sanastoluvusta on jätetty pois käsitteet formaali oppiminen, non-formaali oppiminen ja informaali oppiminen. Ne tullaan määrittelemään myöhemmin opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta laadittavassa Opetus- ja koulutussanastossa (OKSA) (?).

38

oppiminen

määritelmä

prosessi, jossa yksilö omaksuu uusia tai muuttaa olemassa olevia tietoja, taitoja, käyttäytymistä, arvoja tai mieltymyksiä

huomautus

Erityisesti *varhaiskasvatuksessa* ja perusopetuksessa painottuu oppimaan oppiminen, joka voidaan määritellä prosessiksi, joka edistää yksilön kykyä omaksua uusia tai muuttaa olemassa olevia tietoja, taitoja, käyttäytymistä, arvoja tai mieltymyksiä.

Käsitteen tunnus: c88

Käsittekaavio: [Oppiminen](#)

Lähde: OKSA_02 (c118)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSAsta. Sopivatko määritelmä ja huomautukset Jatkuvan oppimisen sanastoon tällaisinaan vai tarvitaanko muokata?

39

elinikäinen oppiminen

määritelmä

oppiminen, joka jatkuu ihmisen koko eliniän

huomautus

Elinikäisen oppimisen käsitteellä halutaan korostaa, että oppimista tapahtuu myös muulloin kuin esimerkiksi perusopetuksen aikana tai henkilön ensimmäiseen tutkintoon tähtäävässä *koulutuksessa (1)*. Elinikäinen oppiminen alkaa jo ennen oppivelvollisuutta ja jatkuu termin mukaisesti elämänkaaren loppuun saakka.

Elinikäistä oppimista tapahtuu paitsi erilaisissa *koulutuksissa (2)*, myös kaikissa arjen ja työn tilanteissa.

Käsitteen tunnus: c89

Käsittekaavio: [Oppiminen](#)

Lähde: OKSA_02 (c753)

Terminologin kommentti 21.9.2020: Käsitteen tiedot ovat peräisin OKSAn 1. laitoksesta.

Totti Tuhkanen, TY, 8/2020: Vrt. <https://www.utu.fi/fi/ajankohtaista/vaitos/elinikaisen-oppimisen-politiikassa-maaritellaan-kasitys-vaadittavasta>

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: elinikäinen oppiminen: kansallisessa kielenkäytössä siirretty jatkuvaan oppimiseen, mutta EU-kielenkäytössä elinikäinen oppiminen edelleen voimissaan

Terminologin kysymys jatkuvan oppimisen sanastotyöryhmälle 21.9.2020: Pidetäänkö tämä käsite tässä sanastossa, vai riittääkö että on OKSAssa? Jos pidetään, miten tietoja muokattava?

40

jatkuva oppiminen

määritelmä

oppiminen, jossa yksilö omaksuu tietoja ja taitoja, jotka ovat hyödyllisiä tulevaisuuden ja uusien tilanteiden haltuunotossa sekä työelämän muuttuvissa olosuhteissa

huomautus

Jatkuvaa oppimista voi tapahtua esimerkiksi jatkuvan opiskelun kautta. Jatkuvalle opiskelulle tarkoitetaan opiskelua, jonka tarkoituksena on hankkia tietoja ja taitoja, joita tarvitaan tulevaisuuden ja uusien tilanteiden haltuunotossa sekä työelämän muuttuvissa olosuhteissa.

Jatkuva oppiminen -käsite on lähes synonyyminen käsitteen **elinikäinen oppiminen** kanssa. Käsite ja termi jatkuva oppiminen on otettu käyttöön muutoksenhallinnan tueksi.

Käsitteen tunnus: c90

Käsittekaavio: [Oppiminen](#)

Lähde: OKSA_01 (c1639)

OKSA-jaos 30.8.2019: Onko yläkäsite **oppiminen** (prosessi, jossa yksilö omaksuu uusia tai muuttaa olemassa olevia tietoja, taitoja, käyttäytymistä, arvoja tai mieltymyksiä) vai (toiminta, jossa henkilö käyttää aikaa ja tietoista huomiota uusien tietojen tai taitojen omaksumiseen tai osaamisen kartuttamiseen)?

OKSA-jaos 30.8.2019: elinikäinen oppiminen vs. jatkuva oppiminen, eroja:

- subjektin aktiivisuus
- yksilön kyky hankkia osaamista
- työelämässä tarvittava osaaminen vs. (myös) yleissivistävyys?

OKM:n määritelmä (verkkosivuilta): Jatkuvalle oppimisella tarkoitetaan osaamisen kehittämistä ja uudistamista elämän ja työuran eri vaiheissa. Sillä vastataan mm. uudelleen- ja täydennyskoulutustarpeisiin, joita teknologian kehitys ja työn murros tuo.

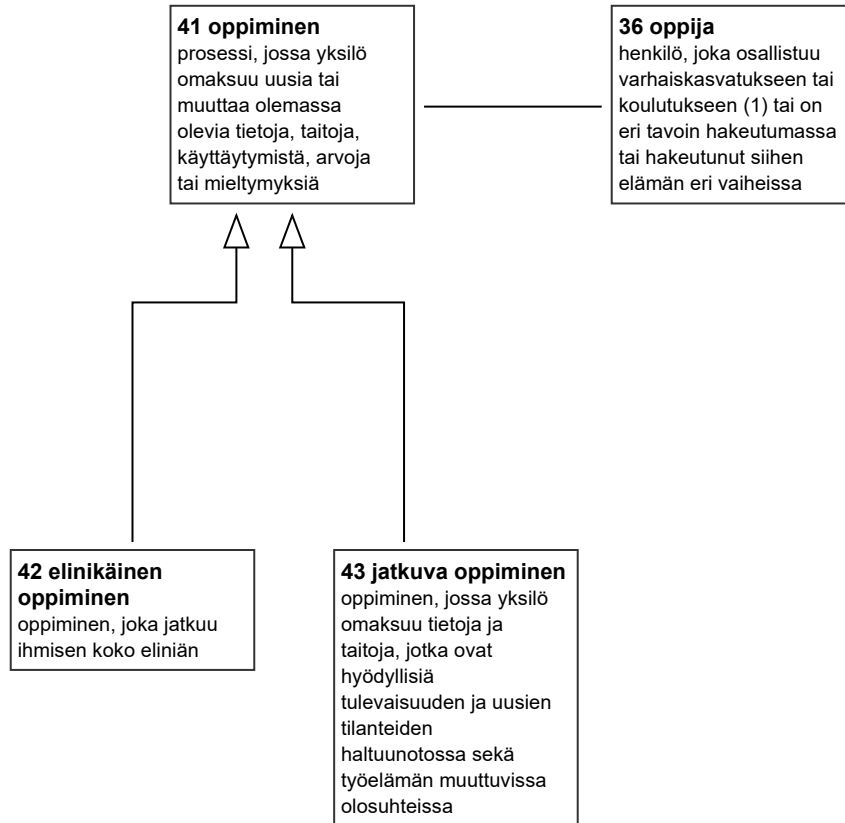
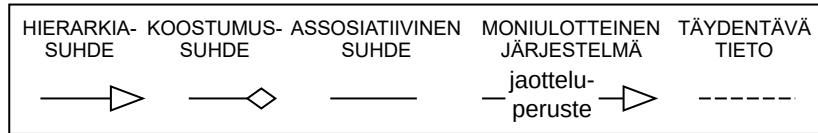
Sitra: <https://media.sitra.fi/2019/05/27150539/jatkuvan-oppimisen-rakenteita-maailmalla.pdf>

Seija Rasku 9.9.2019: Alla on tämänhetkisen luonnosversion määritelmää [EU-kontekstista]. Mitään lopullista ja hyväksyttyä ei vielä ole: "*Continuous learning complements and updates the concept of life-long learning by emphasizing continuity, permeability, accumulation, multiple and seamless transitions in education and training as with an aim to ensure continuous learning paths throughout the lifespan. Concept of continuous learning urges more proactive roles from individual learners, society and employers, with an aim to empower, guide and motivate people to reach their potentials both in employment and as citizens throughout their lives. Systemic and strategic policymaking is required to ensure that education and training systems are open, future-oriented and consistent with the aims of continuous learning. Continuous learning approaches should cover all levels and forms of education from early childhood to post-retirement age, support individual choices, skills anticipation, aim to empower and generate motivation to learn. Coordination with other relevant policy sectors is imperative for successful continuous learning systems.*"

Kirsi-Marja Putkonen 12.9.2019: Jos elinikäinen oppiminen on yksilön prosessi, niin millä vastaavalla käsitteellä kuvataan yksilöiden muodostamien yhteisöjen oppimista? Oppivasta organisaatiosta puhuttiin viime vuosikymmeninä, ennen globaalia käsitystä yhteisestä maapallosta. Kun "noustaan tarpeeksi ylös" ja havainnoidaan koululuokkia, työyhteisöjä, kuntia ja kaupunkeja, valtioneuvostoa, Suomea ja maapalloa niin voisiko yhteisöjen oppimista kuvata käsitteellä jatkuva oppiminen? Se olisi siis oppivien yksilöiden yhdessä yhteisön tasolla tuottamaa. Ja kun tähän yhtälöön lisätään vielä tekoäly, niin saadaan kuvattua jotain sellaista, jota ei ole vielä määritetty. Ja tarpeeksi kokonaisvaltaisesti.

Terminologin kysymys 12.9.2019: Onko tarpeen muokata tämän käsitteen tietoja, jotta saadaan tehtyä riittävä ero käsitteeseen elinikäinen oppiminen (jos ero on tarpeen tehdä)?

Totti Tuhkanen 4.9.2020: Jatkuvan ja elinikäisen oppimisen laajahko käsitteanalyysi (väitös) <https://www.utu.fi/fi/ajankohtaista/vaitos/elinikaisten-oppimisen-politiikassa-maaritellaan-kasitys-vaadittavasta>



Käsittekaavio 9. Oppiminen.

6 Osaaminen

41

kyvykkyys

määritelmä

organisaation kyky toimia tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden saavuttamiseksi (lähde: JHS 179, muokattu)

huomautus

Organisaatioiden kyvykkyys voidaan ajatella muodostuvan kolmesta osakokonaisuudesta, joita ovat toimintamallit ja prosessit, henkilöstö ja *osaaminen* sekä tiedot ja järjestelmät.

Käsitteen tunnus: c125

Käsittekaavio: [Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: Määritellään mahdollisesti.

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: Mikä suhde tällä käsitteellä on *osaamiseen*? Onko niin, että ihminen osaa ja organisaatioilla on kyvykkyys? Mainitaanko kyvykkyys ainoastaan osaamisen huomautuksessa?

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: tämä käsite pitäisi mahdollisesti lisätä, koska (henkilöiden) osaaminen määrittynyt usein suhteessa (organisaatioiden) kyvykkyteen

JHS 179: "kyky toimia tarkoituksenmukaisella tavalla tietyllä osa-alueella ja hyödyntää osaamistaan sekä resurssejaan, jotta tavoitteet saavutetaan"

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 4.5.2021: Miten JHS 179:n pohjalta luonnosteltua määritelmäehdotusta tarvitaan muokata?

42

osaaminen; ~ kompetenssi <erityisesti kansainvälisissä yhteyksissä>

määritelmä

kokonaisuus, joka muodostuu henkilöllä olevista tiedoista ja taidoista sekä valmiuksista käyttää niitä tiettyyn tarkoitukseen

huomautus

Osaamiseen sisältyvät henkilön tiedot ja taidot. Osaamiseen liittyvät myös henkilön käyttäytyminen, arvot, asenteet ja mieltymykset.

Määritelmässä käytetyllä sanalla valmiudet viitataan muun muassa arvoihin, asenteisiin ja käyttäytymiseen.

Määritelmässä mainittu "tietty tarkoitus" voi olla esimerkiksi työtehtävä tai ammatillinen tai henkilökohtainen kehittyminen.

Käsitteen tunnus: c95

Käsittekaaviot: [Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#) ja [Todistuksia](#)

43

todennettu osaaminen; sertifioitu osaaminen

määritelmä

osaaminen, jonka hankkimisesta on annettu todistus (???)

huomautus

Todennettua osaamista voi sisältyä esimerkiksi yksittäiseen opintosuoritukseen, josta suorittaja on saanut todistuksen, tai kokonaiseen tutkintoon, jonka suorittamisesta suorittaja on saanut todistuksen.

Vain todennettu osaaminen voidaan tunnustaa (ks. *osaamisen tunnustaminen*).

Käsitteen tunnus: c96

Käsittekaavio: [Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

Sanastotyöryhmä 4.3.2021: onko tämä lähikäsite käsitteelle osaamisen tunnustaminen?

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: OKM:stä TOR-osaajilta vinkkejä; korkeakoulupuolelta Ilmari. Riina kysyy.

Terminologin kysymys 19.3.2021: Kommentoitteko määritelmäluonnosta ja huomautusluonnoksia?

44

osaamisen tunnistaminen

määritelmä

toimenpide, jossa henkilön esittämien asiakirjojen ja muiden mahdollisten selvitysten perusteella selvitetään henkilön *osaaminen* sekä muut lähtökohdat suhteessa asetettuun tavoitteeseen

huomautus

Osaamisen tunnistamista voi tehdä esimerkiksi koulutustoimija, TE-palvelu, työnantajaorganisaatio tai pätevyystodistuksista rekisteriä pitävä toimija.

identification of prior learning: Englannin termi identification of prior learning on peräisin Euroopan unionin teksteistä, mutta nykyisin sitä käytetään laajemminkin. Termin ilmaus ”prior learning” ei viittaa siihen, että tunnistettavan osaamisen täytyisi olla hankittu esimerkiksi ennen koulutuksen (2) aloittamista, vaan siihen, että osaaminen on aina hankittu ennen tunnistamistoimenpidettä.

Käsite vastaa sisällöllisesti osittain Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen osaamisen tunnistaminen -käsitettä. Määritelmää ja huomautuksia on muokattu. Luettu 16.3.2021.
<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c628>

Ks. myös *osaamisen tunnustaminen*.

Käsittekaavio: [Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

Lähde: OKSA_02 (c628)

45

osaamisen tunnustaminen

mieluummin kuin: aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen <opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla>; AHOT <opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla>; ahointi <opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla>

määritelmä

toimenpide, jossa henkilön *osaamisen* todetaan täyttävän *tutkinnon* tai *tutkinnon osan* vaatimukset tai antavan henkilölle tietyn rekisteröitävän pätevyyden

huomautus

Osaamisen tunnustamista voi tehdä esimerkiksi koulutustoimija, TE-palvelu, työnantajaorganisaatio tai pätevyystodistuksista rekisteriä pitävä toimija.

Hankittu osaaminen tulee todentaa, mikä voi tapahtua esimerkiksi opiskelijan esittämällä todistuksella.

aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen; AHOT; ahointi: Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla käytetään myös termimuotoa aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen. Se on sanastossa merkitty epäsuositettavaksi muodoksi, koska siitä saattaa syntyä virheellinen mielikuva, että tunnustettavan osaamisen täytyisi olla hankittu esimerkiksi ennen koulutuksen (2) aloittamista. (Osaaminen on kuitenkin aina hankittu ennen tunnustamistoimenpidettä.)

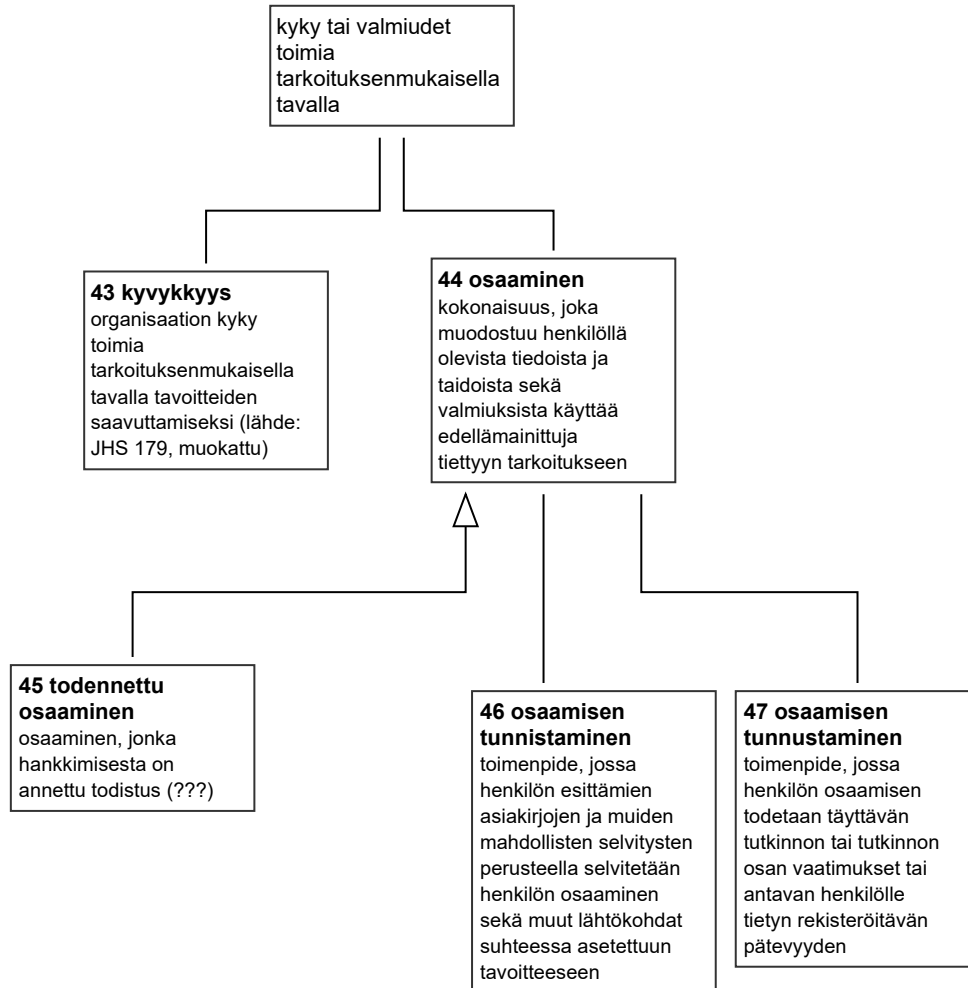
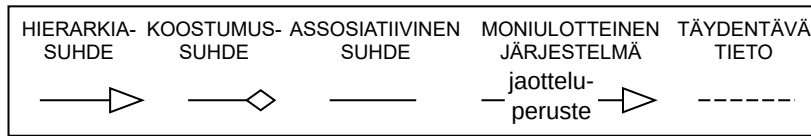
Käsite vastaa sisällöllisesti osittain Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen osaamisen tunnistaminen -käsitettä. Määritelmää ja huomautuksia on muokattu. Luettu 16.3.2021.
<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c629>

Ks. myös *todennettu osaaminen*.

Käsitteen tunnus: c629

Käsittekaavio: [Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

Lähde: OKSA_02 (c629)



Käsitekaavio 10. Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnistaminen.

7 Pätevyys ja kelpoisuus

46

<työnhaku>

pätevyys; ammattipätevyys

määritelmä

se, että henkilö täyttää työtehtävään tai työhön liittyvät vaatimukset

huomautus

Työtehtävään liittyvien vaatimusten täyttämisen voidaan joissakin tapauksissa erottaa toisistaan lähikäsitteet pätevyys ja *kelpoisuus*.

Käsitteen tunnus: c106

Käsittekaavio: [Todistuksia](#)

Lähde: OKSA_02 (c763)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tämän käsitteen tiedot ovat peräisin OKSAsta. Sopivatko sellaisinaan vai pitääkö muokata?

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: pätevyys liittyy työtehtäväkokonaisuuksiin, kelpoisuus laajempiin kokonaisuuksiin (kuten ammatteihin), joten tarvetta täsmentää näitä käsittekuvauksia

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: kumpaankin voi liittyä rekistereitä (esim. sairaanhoitajat ja muut säännellyt ammatit)

Terminologin kysymys 15.4.2021: Vertaa *Rakennetun ympäristön sanasto*, jossa on määritelty käsitteet pätevyys, todettu pätevyys sekä tehtäväkohtainen kelpoisuus (ja virka- tai työsuhteellinen kelpoisuus). Olisiko tämä käsitejaottelu sopiva myös Jatkuvan oppimisen sanastoon? (Tosin kelpoisuus-käsitteen määritelmää tuossa sanastossa ei näy olevan, onko sitä pidettävänä synonyymina pätevyydelle vai miten.)

<https://termipankki.fi/tepa/fi/haku/p%C3%A4tevyys> (tosin: miten tehdä ero osaamisen ja pätevyuden välille?)

<https://termipankki.fi/tepa/fi/haku/todettu%20p%C3%A4tevyys>

+ käsitteisiin liittyvä käsittekaavio TEPAssa (löytyy seuraamalla Käsittekaavio-linkkiä)

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: Pätevyys voisi olla vain työnantajan tai toimialan harkitsemaa, kelpoisuus vahvempi (esim. lakisääteinen)?

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: kummassakin takana hankittuja valmiuksia

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: kumpikin on muodollisesti määriteltyjä

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: mikä on näiden suhde ammattitaitoon/osaamiseen?

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: Valvira käyttää termiä pätevyys (esim. lähihoitaja)

Sanastotyöryhmä 20.4.2021: Ilmari osanee ottaa kantaa näihin, tuntee säädökset

Alla olevat käsitteiden määritelmät perustuvat EQF-suosituksen (2008/C 111/01) liitteen 1 määritelmiin: pätevyys (eng. competence) todistettu kyky käyttää tietoja, taitoja sekä henkilökohtaisia, sosiaalisia ja/tai menetelmällisiä valmiuksia työ- tai opintotilanteissa sekä ammatilliseen ja henkilökohtaiseen kehitykseen. Eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä pätevyyttä kuvataan vastuun ja itsenäisyyden perusteella. -- Terminologin kysymys 6.7.2021: Onko tämä kuitenkin enemmän osaamisen määritelmä?

47

<koulutus, työnhaku>

kelpoisuus

määritelmä

ominaisuus, joka ilmentää sitä, että henkilö täyttää *koulutukseen (2)* tai työtehtävään valituksi tulemisen edellytykset

huomautus

Koulutukseen (2) liittyvien edellytysten täyttämiseen viitataan täsmällisemmin termillä hakukelpoisuus.

Työtehtävään liittyvien edellytysten täyttämässä voidaan joissakin tapauksissa erottaa toisistaan lähikäsitteet kelpoisuus ja *pätevyys*.

Ks. myös pääsyaatimukset.

Käsitteen tunnus: c107

Lähde: OKSA_02 (c755)

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: kelpoisuus ja pätevyys ovat toistensa lähikäsitteitä. Mainitaan käsite "kelpoisuusehdot" tarvittaessa kelpoisuuden huomautuksessa.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Sanastoon haluttiin käsite kelpoisuus. Tämän käsitteen tiedot ovat peräisin OKSAsta. Sopivatko sellaisinaan vai pitääkö muokata?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Onko tarpeen mainita tämän käsitteen yhteydessä kelpoisuusehdot-käsitteestä? Jos, mitä?

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: pätevyys liittyy työtehtäväkokonaisuuksiin, kelpoisuus laajempiin kokonaisuuksiin (kuten ammatteihin), joten tarvetta täsmentää näitä käsittekuvauksia

Sanastotyöryhmä 25.3.2021: kumpaankin voi liittyä rekistereitä (esim. sairaanhoitajat ja muut säännellyt ammatit)

8 Todistus

48

<opetus ja koulutus>

todistus (2)

määritelmä

asiakirja, joka todistaa opetukseen (1) tai *koulutukseen (1)* osallistumisesta, *koulutuksen (2)*, tutkinnon, oppimäärän tai näytön suorittamisesta, oppimisen tai opintojen etenemisestä tai muusta oppijan koulutusprosessiin liittyvästä tapahtumasta tai seikasta

huomautus

Esiopetuksessa käytettävä todistustyyppi on lukuvuoden päätteeksi annettava esiopetuksen osallistumistodistus.

Perusopetuksessa käytettävät todistustyytit ovat lukuvuositodistus, välitodistus, päättötodistus ja erotodistus sekä erityiseen tutkintoon liittyvät todistukset eli todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta, todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä ja todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Ammatillisessa koulutuksessa todistustyytit ovat tutkintotodistus, todistus suoritetuista tutkinnon osista, todistus opiskelijan osaamisesta, todistus suoritetusta valmentavasta koulutuksesta, todistus suoritetuista koulutuksen osista ja todistus koulutukseen osallistumisesta (yhtäältä tutkintokoulutukseen ja toisaalta valmentavaan koulutukseen osallistumisesta). Lisäksi ammatillisessa koulutuksessa voidaan antaa todistus osaamisesta.

Lukiokoulutuksessa käytettävät todistustyytit ovat päättötodistus, todistus lukion oppiaineen oppimäärän suorittamisesta ja erotodistus. Päättötodistukseen voi sisältyä liitteinä muita todistuksia.

Korkeakouluissa (1) käytettäviin todistustyyppisiin kuuluu muiden muassa tutkintotodistus. Lisäksi korkeakouluissa (1) annetaan todistuksia esimerkiksi *erikoistumiskoulutuksen* suorittamisesta. Korkeakoulun (1) opiskelijalle voidaan antaa todistus suoritetuista opinnoista myös opiskelun kestäessä. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen todistuksista säädetään asetuksissa [794/2004](#) ja [1129/2014](#).

Vapaassa sivistystyössä yleisimmin käytettävä todistustyyppi on osallistumistodistus. Käytössä on myös todistus opiskelijan osaamisesta.

Käsitteen tunnus: c102

Käsitekaavio: [Todistuksia](#)

Lähde: OKSA_02 (c1386)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSAsta. Jatkuvan oppimisen sanastossa määritelmää joudutaan varmaankin muokkaamaan laajemmaksi? Onko jossain lähteessä valmiina sopivaa määritelmää?

KMP maaliskuu 2021: tässä jatkuvan oppimisen viitekehyksessä voisi ajatella, että kaikki todistukset ovat osaamistodistuksia. Tässä luonnos määritelmäksi: asiakirja, joka osoittaa todeksi viranomaisen tai lainsäädännön edellyttämän kelpoisuuden tai rekisteröintiä edellyttävän pätevyyden tai muun valmiuden suoritua erilaisista tehtävistä ja rooleista

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 13.4.2021: Kirsi-Marja kommentoi, että jatkuvan oppimisen kontekstissa kaikki todistukset olisivat osaamistodistuksia. Ovatko muut samaa mieltä? Onko niin, ettei jatkuvan oppimisen sanastossa tarvita OKSassa määriteltyä "todistus koulutusprosessiin liittyvästä seikasta"-käsitettä?

49

osaamistodistus

määritelmä

todistus, joka osoittaa todeksi koulutuksen (2) avulla tai työelämässä saavutetun (??) *osaamisen*

huomautus

Osaamistodistuksia voi olla luonteeltaan erilaisia, esimerkiksi monet luvat (kuten ajolupa, lupa henkilönostimen käyttöön rakennustyömaalla) ovat samalla myös osaamistodistuksia.

Osaamistodistuksista voidaan käyttää esimerkiksi nimityksiä todistus, sertifikaatti, diplomi, kortti (kuten tulityökortti), ja passi (kuten hygieniapassi) tai osaamismerkki.

Käsitteen tunnus: c103

Käsittekaavio: [Todistuksia](#)

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: Liittyy myös micro credentials -käsitteeseen, joka on myös todiste osaamisesta. Esim. rakentamisessa todistus, joka ilmaisee että osaa tehdä tiettyä vaihetta.

KMP maaliskuu 2021: todistus, joka osoittaa todeksi viranomaisen tai lainsäädännön edellyttämän kelpoisuuden tai rekisteröintiä edellyttävän pätevyyden tai muun valmiuden suoritua erilaisista tehtävistä ja rooleista

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 13.4.2021: Määritelmä on terminologin luonnos. Miten muokataan? Onko kyseessä mikä hyvänsä osaaminen, vai liittyykö osaamistodistus nimenomaan tiettyssä oppimisympäristössä saavutettuun osaamiseen?

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: osaamistodistuksen ja pätevyystodistuksen ero? Jos lainsäädännössä edellytetään tiettyä pätevyyttä, nimetään todistus pätevyystodistukseksi.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 6.7.2021: Miten käsitteen tietoja (määritelmä, huomautus) vielä muokattava?

50

pätevyystodistus

määritelmä

todistus, joka osoittaa todeksi vaaditun *pätevyyden*

huomautus

Esimerkiksi sähkötöiden johtajalla on oltava kyseisiin töihin oikeuttava pätevyystodistus. Sähkötöiden johtajaksi tähtäävän henkilön pätevyyden arvioi ja hänelle pätevyystodistuksen antaa pätevyyden arviointilaitos (tässä tapauksessa Henkilö- ja yritysarviointi SETI Oy).

Muita pätevyystodistuksia ovat esimerkiksi lääkelupa (todistus siitä, että henkilö on pätevä antamaan lääkkeitä potilaille), sisäilmatarkastajan pätevyystodistus sekä varatuomarin pätevyystodistus (???)

Käsitteen tunnus: c104

Käsittekaavio: [Todistuksia](#)

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: Vrt. toimialakohtaiset pätevyysrekisterit

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Mistä luotettavaa tietoa määritelmän pohjaksi?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 4.5.2021: Määritelmä ja huomautus ovat luonnoksia. Miten muokataan?

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: esimerkkejä: sähköpätevyudet, joita antaa SETI; Valvira; sisäilmatarkastajat, kuntotarkastajat; varatuomari; lääkelupa

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: ajolupa, onko pätevyys- vai osaamistodistus vai onko molempia vai ei kumpaakaan?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 6.7.2021: Miten käsitteen tietoja (määritelmä, huomautus) vielä muokattava? Huomautuksessa erityisesti kysymysmerkkejä, tarkistattekko?

51

työtodistus

määritelmä
työnantajan työntekijälle työsuhteen päätyttyä antama todistus työsuhteesta

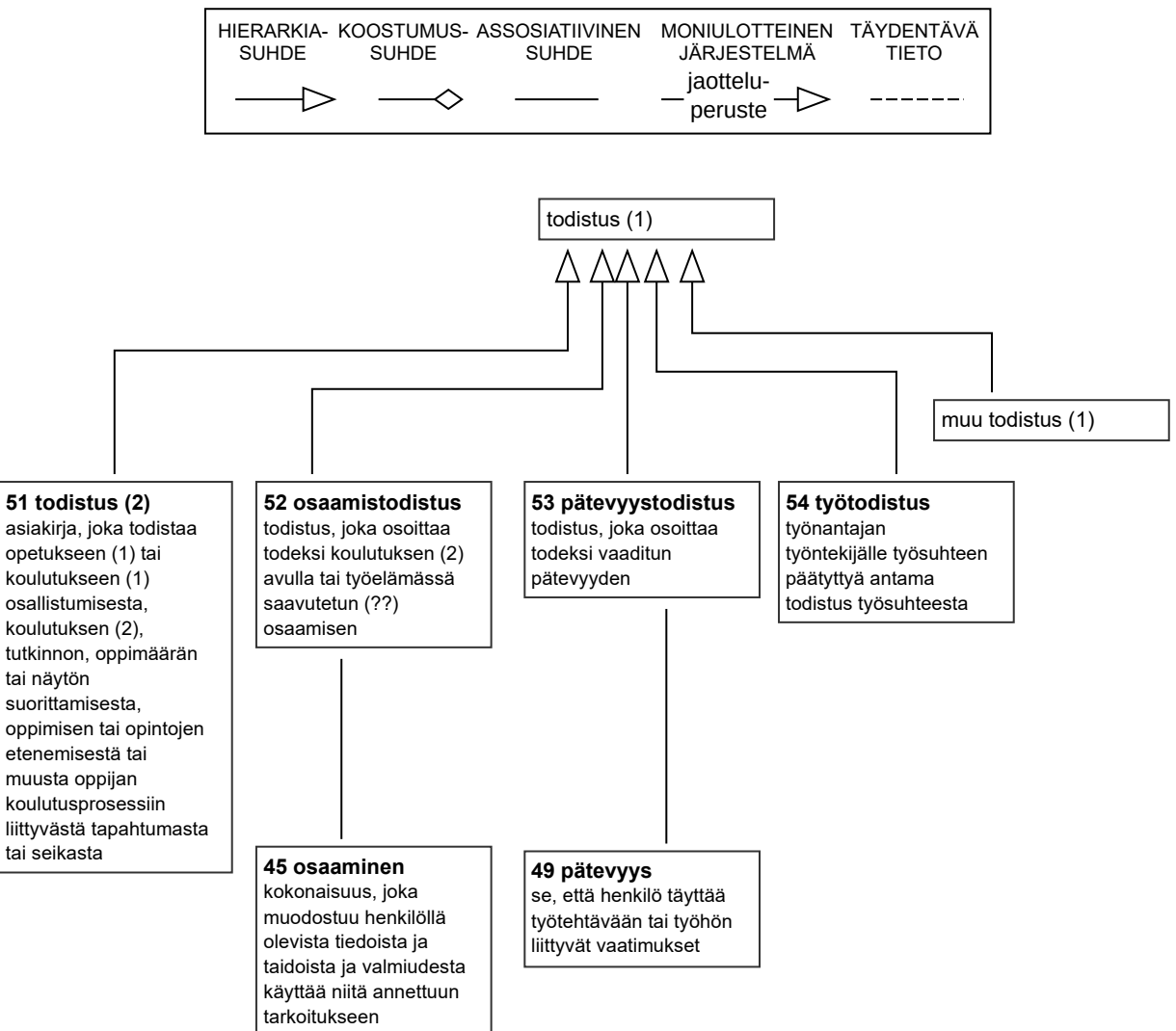
huomautus

Työsopimuslain (55/2001) mukaan työntekijällä on oikeus työsuhteen päättyessä saada pyynnöstään työnantajalta kirjallinen todistus työsuhteen kestosta ja toteutavien laadusta.

Työntekijän nimenomaisesta pyynnöstä todistuksessa on lisäksi mainittava työsuhteen päättymisen syy sekä arvio työntekijän työtaidosta ja käytöksestä. Työtodistuksesta ei saa ilmetä muuta kuin mitä sen sanamuodosta käy ilmi.

Käsitteen tunnus: c105

Käsittekaavio: Todistuksia



Käsittekaavio 11. Todistuksia.

9 Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja muita ryhmittelyjä

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: ammattiala, koulutusala, osaamisala, toimiala: kaksi ensimmäistä perinteisiä; kolmas ammatillisessa

52

luokitus

määritelmä

luokittelemisen tuloksena syntyvä *luokkien* järjestelmä

huomautus

Luokittelemisella tarkoitetaan keskenään samankaltaisten tarkastelun kohteiden ryhmittelemistä siten, että ryhmät eroavat toisistaan yhden tai useamman ominaisuuden perusteella.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Julkisen hallinnon yhteentoimivuussanasto - EU-ydinkäsitteet -sanaston luokitus-käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 9.8.2021. <http://uri.suomi.fi/terminology/eucore-fi/c65>

Käsitteen tunnus: c668

Käsittekaavio: [Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä](#)

53

luokka

määritelmä

keskenään samankaltaisten tarkastelun kohteiden ryhmä, joka eroaa jostain toisesta ryhmästä yhden tai useamman ominaisuuden perusteella

huomautus

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Julkisen hallinnon yhteentoimivuussanasto - EU-ydinkäsitteet -sanaston luokitus-käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 9.8.2021. <http://uri.suomi.fi/terminology/eucore-fi/c64>

Käsitteen tunnus: c669

Käsittekaavio: [Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä](#)

54

koulutuslaluokitus

määritelmä

luokitus, jonka avulla voidaan jaotella koulutusjärjestelmän mukaisia *koulutuksia* (2) sen perusteella, miten ne sijoittuvat tieteen, yhteiskunnan ja työelämän aloille

huomautus

Koulutuslaluokittelua käytetään koulutusten (2) suunnitteluun, seurantaan ja säätelyyn.

Kansallinen koulutusala 2016 -luokituksen mukaisia koulutusaloja ovat esimerkiksi yleissivistävä koulutus, tekniikan alat ja palvelualat.

Suomessa käytetään nykyisin (lokakuu 2020) pääasiassa Kansallinen koulutusala 2016 -luokitusta.

Käsite on sisällöllisesti yhdenmukainen Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) 2. laitoksen koulutusala-käsitteen kanssa. Huomautuksia on muokattu. Luettu 28.6.2021.

<http://uri.suomi.fi/terminology/oksa/c121>

Käsitteen tunnus: c97

Käsittekaavio: [Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä](#)

Lähde: OKSA_02 (c128)

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 28.6.2021: Määritelläänkö koulutusala vai koulutuslaluokitus? Riippuu osin varmaan siitäkin, tuleeko meille muita käsitteitä, joiden yläkäsite on luokitus tai luokka ja kumpi niiden kohdalla on luontevampaa. (OKSAssa siis määritelty koulutusala = luokka, jollaisiin koulutusjärjestelmän mukaiset koulutukset (2) jaotellaan sen perusteella, miten ne sijoittuvat tieteen, yhteiskunnan tai työelämän aloille)

Terminologin muistutus itselleen 28.6.2021: Jos päätetäänkin määritellä koulutuslaluokitus-käsite käsitteen koulutusala sijaan, niin muista muokata OKSAn 2. laitokseen viittaavaa huomautusta. OKSAssa siis määritelty koulutusala.

55

ammattiluokitus

määritelmä

luokitus, jonka avulla voidaan jaotella ammatteja sen perusteella, minkälouhteisia tehtäviä niihin sisältyy ja millaista osaamista niistä suoriutuminen edellyttää

huomautus

Esimerkki ammattiluokituksesta on Tilastokeskuksen Ammattiluokitus 2010.

Esimerkkejä Ammattiluokitus 2010:n ammattiluokista ovat sotilaat, johtajat, erityisasiantuntijat, asiantuntijat, toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät, rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijät.

Tilastokeskuksen luokituksen lisäksi ammattiluokituksia on myös esimerkiksi ammatinvalinnanohjauksessa.

Käsitteen tunnus: c667

Käsittekaavio: [Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä](#)

odottaa käsittelyä

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 28.6.2021: Lisätty tämä käsite sanastoon 15.6.2021 pidetyn kokouksen perusteella.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 28.6.2021: Kommentoitteko määritelmää ja huomautuksia?

56

toimialaluokitus

määritelmä

luokitus, jonka avulla voidaan jaotella organisaatioita ja niiden toimipaikkoja niiden pääasiallisen taloudellisen toiminnan alan perusteella

huomautus

Esimerkiksi Tilastokeskuksen Toimialaluokitus 2008 kuvaa yrityksiä, organisaatioita ja yksittäisiä toimipaikkoja niissä harjoitetun taloudellisen toiminnan perusteella. Esimerkkejä Toimialaluokitus 2008:n luokista ovat koulutus, terveys- ja sosiaalipalvelut sekä kaivostoiminta ja louhinta.

Käsitteen tunnus: c100

Käsittekaavio: [Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä](#)

toimiala (eng. sector): ammattitoimintojen ryhmittymä, joka on muodostettu pääasiallisen taloudellisen tehtävän, tuotteen, palvelun tai tekniikan perusteella

57

osaamisluokitus

määritelmä

luokitus, jonka avulla voidaan jaotella **osaamista** ja sen osatekijöinä olevia tietoja, taitoja ja valmiuksia luokkiin

huomautus

Osaamisluokituksissa osaamista ja sen osatekijöinä olevia tietoja, taitoja ja valmiuksia voidaan jaotella eri perustein, kuten sen mukaan, mihin ne liittyvät. Esimerkiksi taidot voivat liittyä viestintään, avustamiseen ja hoitamiseen, tietokoneiden kanssa työskentelyyn tai rakentamiseen.

Esimerkki osaamisluokituksesta on EQF:n eli Eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten taustalla oleva 8-tasoinen oppimistulosten luokitus, jonka avulla voidaan esimerkiksi vertailla Euroopan unionin jäsenmaiden koulutusorganisaatioiden tarjoamia tutkintoja ja muita osaamiskokonaisuuksia niiden tuottaman osaamisen perusteella.

Toinen esimerkki osaamisluokituksesta on ESCO-luokituksen (Taitojen/osaamisen, pätevyyksien ja ammattien eurooppalainen luokitus, engl. European Skills, Competences, Qualifications and Occupations), jonka osana oleva taito- ja osaamisluokitus.

Käsitteen tunnus: c101

Käsittekaavio: [Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä](#)

Sanastotyöryhmä 4.9.2020: • yläkäsite joka voitaisiin määritellä • esim. escon taitopilari

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 10.6.2021: Onko tämä käsite, joka vaikuttaa edelleen tarpeelliselta määritellä sanastossa? Mistä tietoa määritelmän pohjaksi? Mitä osaamisluokituksia on olemassa?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 10.6.2021: Jos tämä käsite määritellään, tarvitaanko kenties määritellä "osaaminen"-käsitteen lisäksi myös suppeampi käsite "osaamiset"??

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: Tämän käsitteen määrittelyn tarvetta hankala arvioida nyt, mutta käsite saattaa aktualisoitua

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: onko tarvetta viitata EQF:ään? EQF:stähän on myös kansallinen sovellus.

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: <https://luotain.net/palvelumme/osaamiskartoitukset/>

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: osaamisluokitusten käyttökonteksti organisaatioilla: HR

58

ammattiala

määritelmä

ryhmä, jollaisiin ammatteja voidaan jaotella sen mukaan, mihin ammatillinen toiminta kohdistuu tai liittyy, tai sen mukaan, missä ympäristössä ammatillinen toiminta tapahtuu

TAI [oksa mukailen]: ryhmä, joka kuvaa ammattien sijoittumista yhteiskunnan tai työelämän aloille

huomautus

Esimerkkejä ammattialoista ovat apteekkiala, autoala, hius- ja kauneudenhoitoala sekä luonnonvara- ja ympäristöala.

Esimerkiksi apteekkialaan liittyviä ammatteja voivat olla proviisori, farmaseutti, merkonomi, kosmetologi ja siistijä. Kukin ammatti voi siis liittyä useampaan kuin yhteen ammattialaan.

Käsitteen tunnus: c98

Käsittekaavio: [Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä](#)

Totti Tuhkanen 2.9.2020: On OKSAssa; pitääkö päivittää ilmaisuvoimaisemmaksi?

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 10.6.2021: Käsite on määritelty OKSAssa. Tarvitaanko myös jatkuvan oppimisen sanastoon? Jos tarvitaan, tarvitaanko tietoja muokata?

KMP, kesäkuu 2021: Ammattiryhmiä laajempi kokonaisuus. Ala muodostuu erilaisista ammattiryhmistä, joilla on kuitenkin suhteessa toisiinsa erilaiset ammatilliset taitotasot- ja erikoistumisvaatimukset.

Jatkuvan oppimisen sanastotyöryhmän kysymys OKSA-jaokselle 15.6.2021: Onko tässä kyseessä luokitus? Muistan että viime kokouksessa puhuttiin, että yksi ammatti (esim. siistijä) voidaan luokitella usealle alalle, vaikkapa apteekkialalle ja kauneudenhoitoalalle.

Saija Ylönen, Tilastokeskus, 2.7.2021: Luokituksen ominaisuuksista: Luokituksen peruskriteereihin kuuluu, että luokiteltava kohde voi kuulua vain yhteen luokkaan. Pikaisesti tulkittuna nyt kyseessä oleva ammattialaryhmittely ei siis täytä luokituksen kriteerejä.

Saija Ylönen, Tilastokeskus, 2.7.2021: Osallistuisin mielelläni luokituskäsitteiden määrittelyyn. Olen jäämässä ensi viikon jälkeen lomalle, mutta olisiko mahdollista tavata esimerkiksi elokuun puolenvälin jälkeen ja katsoa noita yhdessä? Anne Väänänen voisi lisäkseni tulla mukaan tapaamiseen meiltä täältä Tilastokeskuksesta. Tilastokeskus ylläpitää kansallisia luokituksia, kuten ammattiluokitus ja toimialaluokitus, ja julkaisee niitä omalla verkkosivullaan ja yhteentoimivuusalustalla. Anne ja minä työskentelemme luokitusten ja käsitteiden parissa, ja näkemyksistämme voisi olla hyötyä työllemme.

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 5.7.2021: Laadittu nyt kaksi vaihtoehtoista määritelmäluonnosta. Olisiko jompi kumpi niistä sopiva pohjaksi? Miten muokataan?

Alla olevat käsitteiden määritelmät perustuvat EQF-suositukseen (2008/C 111/01) liitteen 1 määritelmiin: toimiala (eng. sector): ammattitoimintojen ryhmittymä, joka on muodostettu pääasiassa taloudellisen tehtävän, tuotteen, palvelun tai tekniikan perusteella -- Terminologin kysymys 6.7.2021: Tuossa "sector" on käännetty toimialaksi, mutta esim. Tilastokeskuksen Toimialaluokitus on englanniksi Standard Industrial Classification. Voisiko EQF:n liitteen "sector" olla lähellä "ammattialaa"? Voisiko tuota määritelmää soveltaa: "ryhmä, jollaisiin ammatit voidaan jaotella sen mukaan, mihin taloudelliseen tehtävään, tuotteeseen, palveluun tai tekniikkaan ne liittyvät"?

Saija Ylönen, Tilastokeskus, 2.7.2021: "Luokituksen ominaisuuksista: Luokituksen peruskriteereihin kuuluu, että luokiteltava kohde voi kuulua vain yhteen luokkaan. Pikaisesti tulkittuna nyt kyseessä oleva ammattialaryhmittely ei siis täytä luokituksen kriteerejä. Osallistuisin mielelläni luokituskäsitteiden määrittelyyn. Olen jäämässä ensi viikon jälkeen lomalle, mutta olisiko mahdollista tavata esimerkiksi elokuun puolenvälin jälkeen ja katsoa noita yhdessä? Anne Väänänen voisi lisäkseni tulla mukaan tapaamiseen meiltä täältä Tilastokeskuksesta. Tilastokeskus ylläpitää kansallisia luokituksia, kuten ammattiluokitus ja toimialaluokitus, ja julkaisee niitä omalla verkkosivullaan ja yhteentoimivuusalustalla. Anne ja minä työskentelemme luokitusten ja käsitteiden parissa, ja näkemyksistämme voisi olla hyötyä työllemme."

59

<amatillinen koulutus>

osaamisala

ei: koulutusohjelma (1) (vanhentunut)

määritelmä

itsenäiseen työelämän toimintakokonaisuuteen liittyvä suuntautuminen amatillisen tutkinnon sisällä

huomautus

Esimerkiksi sosiaali- ja terveystalalan amatillisessa perustutkinnossa osaamisalana voivat olla lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisala tai vammaistyön osaamisala.

Käsitteen tunnus: c99

Luokka: <amatillinen koulutus>

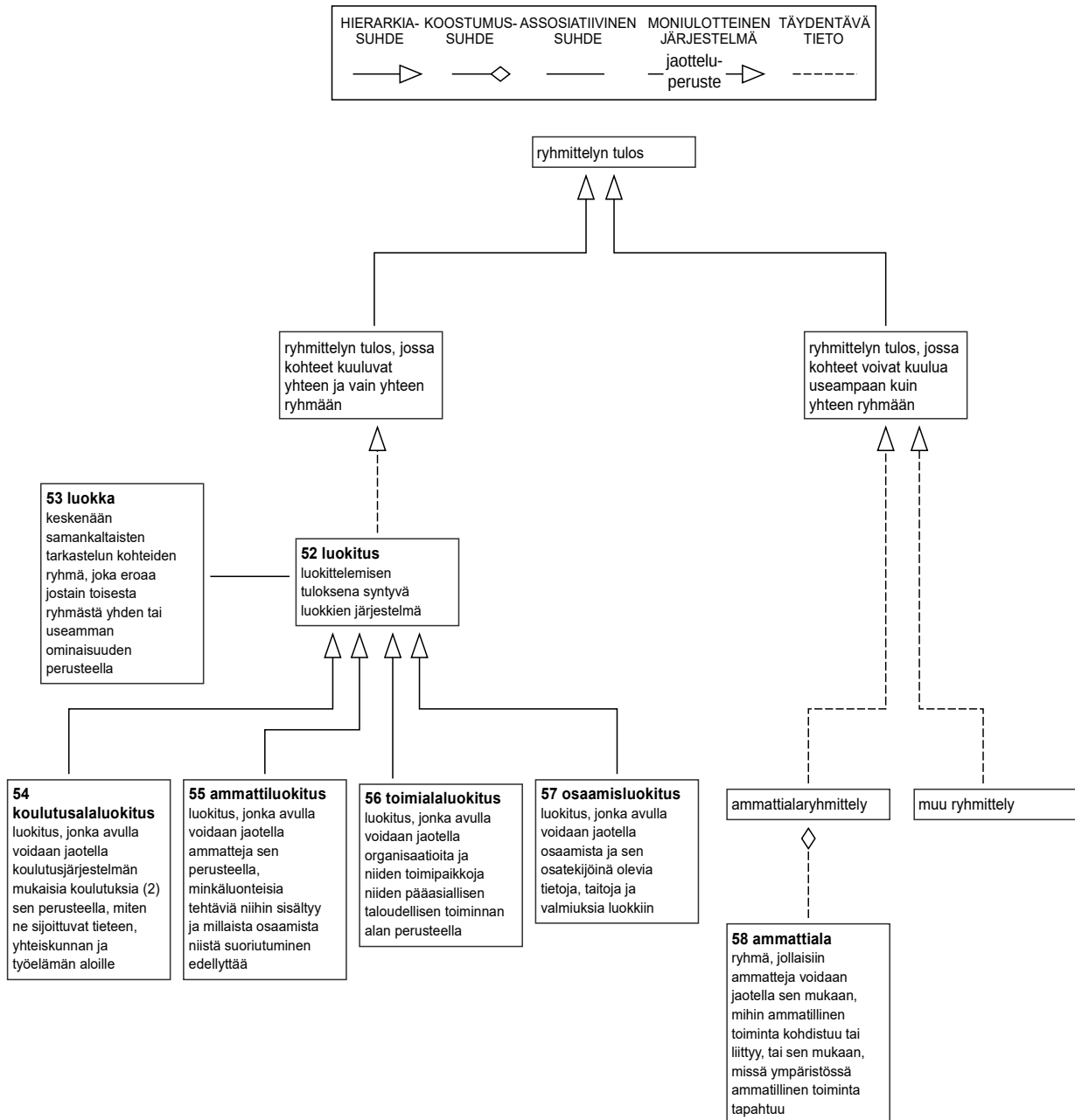
Lähde: OKSA_02 (c299)

<kieliversiointiin jos OPH>

Terminologin kysymys sanastotyöryhmälle 22.9.2020: Tiedot peräisin OKSAsta. Sopivatko määritelmä ja huomautukset Jatkuvan oppimisen sanastoon tällaisinaan vai tarvitaanko muokata?

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: OKSAN käsittekuvaus on sinällään ok, mutta pohditaan, tarvitaanko Jatkuvan oppimisen sanastoon

Sanastotyöryhmä 15.6.2021: Mihin luokkiin jaotellaan muut kuin virallisen koulutusjärjestelmän mukaiset koulutukset? Tällainen luokitus puuttuu. Jos tällainen luokitus luotaisiin, sen nimitys voisi olla "Osaamisala", mutta tämä termi on jo varattu amatillisen koulutuksen käyttöön.



Käsittekaavio 12. Jatkuvaan oppimiseen liittyviä luokituksia ja ryhmittelyjä.

Englanninkielinen hakemisto / English index

Numbers in the index refer to the term record numbers.

accreditation of competence	45	lifelong guidance	36
accreditation of prior learning (2)	45	lifelong learning	39
adult education and training	6	LOS; see studies (1).....	5
apprenticeship training	23	meet the requirements	47
capability	41	module	30
classification (1)	52	occupational competence	46
classification (2)	53	personnel training	8
coaching	35	placement	26
competence	42	professional competence	46
competence	47	professional specialisation education	21
continuing education	9	qualification (2)	47
continuing professional development	9	qualification unit	30
continuous learning	40	recognition of competence	45
degree programme (1)	5	recognition of learning	45
education (2)	32	recognition of prior learning	45
education (3)	4	retraining and upgrading of qualifications	10
education programme (1)	5	self-motivated education	7
eligibility (2)	47	specialisation	59
extension studies	9	specialist education	21
field of education (1)	54	specialist training	21
field of study (1)	54	studies (1)	5
field of vocational education and training	54	study module (2)	31
further training	9	study programme (1)	5
guidance	33	subunit	30
identification of competence	44	teaching (1)	32
identification of learning	44	traineeship	26
identification of prior learning	44	traineeship for university students	26
in-service training	9	training	4
instruction (1)	32	training based on a training agreement	24
integration training for adult migrants	11	training programme	59
internship	26	unit	30
job placement	26	vocational competence	46
labour market training	12	vocational skill	46
learning	38	work-study (?)	26
learning opportunity (1)	5	workplace education and training	22
learning opportunity specification	5	workplace tutoring	25

Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register

Numren i registret anger termpostnumren.

arbetskraftsutbildning	12	livslång inläring	40
arbetsplatshandledning	25	livslångt lärande	39
arbetspraktik	26	livslångt lärande	40
behörighet	46	lära sig	38
behörighet	47	lärande	38
bransch	58	lärande i arbetet	22
del av examen	30	lärande i arbetslivet	22
erkännande av kunnande	45	läroavtalsutbildning	23
erkännande av tidigare förvärvad kompetens	45	personalutbildning	8
examensdel	30	praktik	26
examensinriktad fortbildning	10	självständig utbildning	7
fackområde	58	självständiga studier	7
fortbildning (1)	9	skolning	4
frivillig utbildning	7	specialiseringsstudier	21
högskolepraktik	26	specialiseringsutbildning	21
IA	22	studiehelhet (2)	31
identifiering av kunnande	44	UA (1).....	22
inläring	38	undervisning (1)	32
inläring i arbetet	22	utbildning (1)	4
inläring i arbetslivet	22	utbildning (2)	5
inläring i yrkeslivet	22	utbildning på egen hand	7
integrationsutbildning av vuxna invandrare	11	utbildning som grundar sig på utbildningsavtal	24
kompetens	42	utbildning som ordnas på en arbetsplats	22
kompetens	46	utbildningsområde	54
kompetensområde	59	utbildningsprogram (1)	59
kontinuerligt lärande	40	vuxenutbildning	6
kunnande	42	yrkesområde	58
LIA	22		

Suomenkielinen hakemisto

Hakemiston numerot viittaavat termittietuenumeroihin.

AHOT	45	muuntokoulutus	10
ahotointi	45	ohjaus	33
aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen	45	omaehtoinen koulutus	7
aikuiskoulutus	6	opetus	32
aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus ...	11	opintokokonaisuus	31
ammattillinen työvoimakoulutus	14	oppimaan oppiminen; ks. oppiminen.....	38
ammattillisesti suuntautunut työvoimakoulutus	14	oppiminen	38
ammattillisia valmiuksia lisäävä koulutus	16	oppisopimuskoulutus	23
ammatinvalinta- ja uraohjaus	37	orientaatiojakso	13
ammattiala	58	osaaminen	42
ammattikorkeakouluharjoittelu	26	osaamisala	59
ammattiluokitus	55	osaamisen tunnistaminen	44
ammattipätevyys	46	osaamisen tunnustaminen	45
ei-lakisääteinen koulutustoiminta	3	osaamiskokonaisuus (1)	28
ei-tutkintotavoitteinen ammatillinen työvoimakoulutus	16	osaamiskokonaisuus (2)	29
.....	16	osaamislukitus	57
elinikäinen ohjaus	36	osaamistodistus	49
elinikäinen oppiminen	39	pätevyys	46
erikoistumiskoulutus	21	pätevyystodistus	50
erikoistumisopinnot	21	rekrytointikoulutus	15
F.E.C.-koulutus; ks. kehittämiskoulutus.....	18	rekrytoiva koulutus	15
Further Educated with Companies -koulutus; ks. kehittämiskoulutus.....	18	rekrytoiva työvoimakoulutus	15
henkilöstökoulutus	8	sertifioitu osaaminen	43
jatkuva oppiminen	40	sopimus oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä; ks. oppisopimuskoulutus.....	23
julkinen / lakisääteinen (?) koulutustoiminta	2	todennettu osaaminen	43
kartoitusjakso	13	todistus (2)	48
kehittämiskoulutus	18	toimialaluokitus	56
KEKO-koulutus	18	tutkinnon osa	30
kelpoisuus	47	työelämässä oppiminen	22
kompetenssi	42	työharjoittelu (1)	26
korkeakouluharjoittelu	26	työharjoittelu (2)	22
korkeakoulujen erikoistumiskoulutus	21	työpaikalla järjestettävä koulutus	22
kotoutumiskoulutus	11	työpaikalla järjestettävä ohjaus	25
koulutus (1)	4	työpaikalla opiskelu	22
koulutus (2)	5	työpaikalla oppiminen	22
koulutusosaluokitus	54	työpaikkaohjaus	25
koulutuskokeilu	27	työssä oppiminen	22
koulutusohjelma (1)	59	työssäoppiminen	22
koulutussopimukseen perustuva koulutus	24	työtodistus	51
koulutussopimuskoulutus; ks. koulutussopimukseen perustuva koulutus.....	24	työvoimakoulutus	12
koulutustarpeen ja soveltuvuuden arviointijakso ...	13	työvoimapoliittinen koulutus	12
koulutustoiminta	1	täydennyskoulutus	9
kyvykkyys	41	valmennus	35
luokitus	52	valtionosuus	20
luokka	53	valtionosuusrahoitettu työvoimakoulutus	19
markkinaehtoinen koulutustoiminta	3	vertaisohjaus	34
moduuli; ks. opintokokonaisuus.....	31	VOS-työvoimakoulutus	19
		yhteishankintakoulutus	17